ALUTAGUSE
valla leht
nr 9 (103) oktoober 2026
TASUTA
www.alutagusevald.ee

Fotod: Kerli Dello

Alutaguse Vallavalitsus kolis ühte majja

Kerli Dello
Alutaguse valla kriisi- ja kommunikatsioonispetsialist

Alates oktoobrist alustas tööd uus vallamaja Iisakus aadressil Tartu mnt 38 ning Alutaguse Vallavalitsuse ametnikud on koondunud ühte asukohta. Sellega on lõppenud senine töökorraldus, kus vallavalitsuse teenuseid osutati nii Mäetaguse kui ka Iisaku teeninduspunktides.

Uue vallamaja valmimine on oluline samm valla teenuste koondamisel ning kaasaegse ja tõhusa töökeskkonna loomisel.

Sotsiaalteenused jäävad inimestele lähemale

Kuigi vallavalitsuse ametnikud töötavad nüüd ühises hoones, jäävad sotsiaalteenused inimestele kättesaadavaks ka väljaspool vallamaja. Sotsiaaltöötajate vastuvõtud toimuvad jätkuvalt:

- **Alajõel** (Valla tn 8)
  esmaspäeviti kell 8.00–16.30
- **Kurtnas** (Kurtna tee 7)
  kolmapäeviti kell 9.00-12.00
- **Mäetagusel** (Kooli tn 7)
  esmaspäeviti ja kolmapäeviti
  kell 9.00–16.00
- **Tudulinnas** (Kooli tn 4)
  reedeti kell 8.00–16.30

Nii on vajalik abi kättesaadav kogu Alutaguse valla territooriumil.

Palju enamat kui vallamaja

Uus teenuskeskus pakub oluliselt enamat kui üksnes vallavalitsuse tööruume. Samas hoones tegutsevad vallavolikogu, pensionäride päevakeskus, apteek, mis avatakse detsembrist ning perearstikeskus. See muudab hoone oluliseks kogukonnakeskuseks, kus saab ühe külastuse käigus ajada ametiasju ning hoolitseda oma tervise eest. Vallamaja asub vahetult bussipeatuse kõrval, mistõttu on sinna mugav tulla ka ühistransporti kasutavatel inimestel.

Lisaks paikneb hoones Iisaku aleviku ainus avalik invatualett, mis on külastajatele avatud vallamaja lahtiolekuaegadel.

Valla juhtide sõnul on uue teenuskeskuse eesmärk muuta avalikud teenused elanikele lihtsamini kättesaadavaks ning koondada erinevad teenused ühe katuse alla. Nii kujuneb Tartu mnt 38 aadressil paiknevast kompleksist lähiaastatel Alutaguse valla peamine haldus- ja teeninduskeskus.

Ligipääsetav kõigile

Hoone kavandamisel on erilist tähelepanu pööratud ligipääsetavusele. Sissepääsude ja liikumisteede juurde on paigaldatud taktiilsed juht- ja hoiatuspinnad, mis aitavad nägemispuudega inimestel hoones turvaliselt liikuda.

Majas on lift ning ligipääsetavad sissepääsud nii tänava- kui ka hoovipoolsest küljest, mis muudavad vallamaja kasutamise mugavaks ka liikumisraskustega inimestele.

Arendused jätkuvad

Tartu maantee äärse vallamaja arendused ei piirdu kahe ühendatud ja valminud hoonega. Järgmisel kevadel valmib kompleksi kolmas hoone. Endise pagariäri asukohta rajatakse valla arhiiv ning hoiuruumid vallavarale ja kriisivarudele. Uus hoone võimaldab koondada dokumentide säilitamise ning vallavara hoiustamise kaasaegsesse ja turvalisse keskkonda.

VALLAMAJA LAHTIOLEKUAJAD
ESMASPÄEVAST REEDENI
8.00–16.30

Alutaguse Vallavalitsuse kontaktid
Alutaguse Vallavalitsuse töötajate kontaktid on leitavad valla veebilehel www.alutagusevald.ee
ja käesolevas ajalehes lk 2.

Vallamajas asuv päevakeskus on juba esimestest päevadest kasutust leidnud. Iisaku vanaisade klubi veedab muhedalt aega

Vallavalitsuse teenistujate kontaktid:

Nimi	Ametikoht	E-post	Telefon
Tauno Võhmar	vallavanem	tauno.vohmar@alutagusevald.ee	+372 501 3506
KOMMUNIKATSIOONI- JA KRIISIKORRALDUS			
Kerli Dello	kommunikatsiooni- ja kriisispetsialist	kerli.dello@alutagusevald.ee	+372 5343 0425
PLANEERIMIS- JA ARENDUSTEENISTUS			
Liina Talistu	planeerimis- ja arendusteenistuse juht	liina.talistu@alutagusevald.ee	+372 5620 3048
Marin Grüning	ehitusspetsialist	marin.gryning@alutagusevald.ee	+372 5377 9916
Sirje Allikmaa	maakorraldusspetsialist	sirje.allikmaa@alutagusevald.ee	+372 5836 7400
Martin Miller	keskkonnaspetsialist	martin.miller@alutagusevald.ee	+372 5306 4462
Leana Krivonogova	geoinfospetsialist	leana.krivonogova@alutagusevald.ee	+372 5333 8953
Eve Aia	projekteerimisspetsialist (0,5 kohta)	eve.aia@alutagusevald.ee	+372 5330 0202
Aivar Oja	vallavaraspetsialist (0,5 kohta)	aivar.oja@alutagusevald.ee	+372 5304 0818
HARIDUS-, KULTUURI- JA SOTSIAALTEENISTUS			
Kairi Hõbemeri	abivallavanem	kairi.hobemeri@alutagusevald.ee	+372 5855 2996
Nelli Kuldmaa	haridus- ja noorsootööspetsialist	nelli.kuldmaa@alutagusevald.ee	+372 5197 2608
Zlata Hollat	lastekaitsetöötaja	zlata.hollat@alutagusevald.ee	+372 5192 5475
Aita Murdsalu	sotsiaaltöötaja	aita.murdsalu@alutagusevald.ee	+372 5814 4909
Anu Kljutšnik	sotsiaaltöötaja	anu.kljutshnik@alutagusevald.ee	+372 5692 9676
Inna Zahhalina	sotsiaaltöötaja	inna.zahhalina@alutagusevald.ee	+372 5555 3486
Heli Šmigelskene	sotsiaalabitöötaja	heli.smigelskene@alutagusevald.ee	+372 5663 8765
Merike Linder	koduhooldustöötaja	merike.linder@alutagusevald.ee	+372 501 6916
Kaarel Treimann	heaolumeister	kaarel.treimann@alutagusevald.ee	+372 5482 0842
Mari-Liis Are	psühholoog	mari-liis.are@alutagusevald.ee	-
FINANTSTEENISTUS			
Silja Vask	finantsjuht	silja.vask@alutagusevald.ee	+372 5074 126
Merike Sillat	pearaamatupidaja	merike.sillat@alutagusevald.ee	+372 5306 0283
Ellu Blok	raamatupidaja	ellu.blok@alutagusevald.ee	+372 5199 6104
VALLAKANTSELEI			
Lehti Targijainen	vallasekretär	lehti.targijainen@alutagusevald.ee	+372 5305 5229
Tairi Hütt	andmekaitsespetsialist	tairi.hytt@alutagusevald.ee	+372 520 2014
Katrin Junolainen	teabespetsialist	katrin.junolainen@alutagusevald.ee	+372 524 2521
Heidi Kruut	registri- ja personalispetsialist	heidi.kruut@alutagusevald.ee	+372 528 0514
INFOTEHNOLOOGIATEENISTUS			
Jaanus Altoja	IT- ja infoturbejuht	jaanus.altoja@alutagusevald.ee	+372 5886 3700
Kalev Riivik	infotehnoloog	kalev.riivik@alutagusevald.ee	+372 5637 2701

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

Marin Grüning
Vallavolikogu sekretär

24. september 2026

- Muudeti Alutaguse Vallavalitsuse põhimäärust. Muudatustega ajakohastati põhimäärus vastavalt kehtivale õigusele ja valla töökorraldusele. Ametiasutuse juriidiliseks aadressiks määrati Tartu mnt 38 lisaku alevikus, täpsustati teenistuste juhtide õigusi vastuvõttude korraldamisel ning uuendati kantselei ja IT-valdkonna ülesannete kirjeldusi. Sisulisi muudatusi valla teenuste osutamises ega ametiasutuse ülesannetes ei tehta.
- Volikogu andis arvamuse Pannjärve III ja Pannjärve IV liivakarjääride keskkonnaloa taotluste kohta. Leiti, et piirkonna kaevandamistegevusi tuleb hinnata tervikuna ja arvestada nende koosmõju keskkonnale. Tähelepanu juhiti võimalikele mõjudele – põhjaveele, veehaaretele ja tehisveekogudele ning vajadusele selgitada välja riigi huvi olemasolu maavarade kasutamisel.
- Otsustati jätta algatamata Kauksi ja Rannapungerja külades asuva RMK puhke- ja telkimisala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Planeeringuga soovitakse arendada olemasolevat puhkeala, rajada külastajaid teenindavat taristut ning korrastada ala kasutust. Koostatud eelhinnangu järgi ei kaasne planeeringu elluviimisega olulist negatiivset keskkonnamõju ning asjaomased riigiasutused ei pidanud keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimist vajalikuks.
- Anti nõusolek Alajõe külas Külaplatsi-Kalmistu tee katastriüksuse ja Jõe tn 7 kinnistu vahelise piiri muutmiseks. Piirimuudatuse tulemusena liidetakse osa vallale kuuluvast maast eraomandis oleva kinnistuga ning maa hinnaks määrati 10 eurot ruutmeetri kohta.
- Anti nõusolek Katase külas asuva Julia kinnistu osaliseks võõrandamiseks piirinaabritele. Eesmärk on korrastada kinnistute piire ja vähendada valla kinnisvara hooldamise kulusid. Avalik juurdepääs Peipsi järve rannaalale säilib ka pärast maakorraldustoimingu läbiviimist.
- Volikogu andis vallavalitsusele nõusoleku suurendada projekti „Iisaku Gümnaasiumi ümberkujundamine põhikooliks ning 135 õppekohaga koolihoone ehitamine“ omafinantseeringut ning sõlmida uue õppehoone ehitustööde hankeleping. Projekti kogumaksumus on kasvanud ehitushindade tõusu, tööjõukulude suurenemise ja täpsustunud lahenduste tõttu. Valla eelarvestrateegia kohaselt on koolihoone ehitamiseks ja sisustamiseks kavandatud kokku 12,4 miljonit eurot, millest 6,38 miljonit eurot kaetakse toetustest.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused leitavad dokumendiregistrist: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Volikogu istungi salvestised Alutaguse Vallavolikogu YouTube kanalil.

Ettevõtjate taotlusvoor

NOVEMBRIS

MTÜ Peipsi-Alutaguse Koostöökoda alustab Eesti maaelu arengukava 2023–2027 Leader meetme rakendamise raames projekti-taotluste vastuvõtmist meetmele M1.

Meetmemaht:
M1 (Ettevõtlus) – 160 000 €

Taotlusvoor on avatud 12.-18. november 2026 kella 12:00ni (taotlemine e-PRIA kaudu) ja esitatud projektitaotluste hindamistulemusi on oodata detsembri lõpuks. Abikõlblik piirkond on Alutaguse vald ja Mustvee valla osana endiste Lohusuu ja Avinurme valdade geograafilised territooriumid.

Info ja kontakt: www.pakmty.ee

DETAILPLANEERINGUD

Alutaguse Vallavolikogu jättis 24.09.2026 otsusega nr 66 algatamata Kauksi ja Rannapungerja külades asuva RMK puhke- ja telkimisala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Alutaguse Vallavolikogu algatas Kauksi ja Rannapungerja külades asuva RMK puhke- ja telkimisala detailplaneeringu 25.09.2025 otsusega nr 254. Planeeringuala hõlmab osaliselt maatulundusmaa sihtotstarbega Iisaku metskond 45 (81501:005:0279), Ojataguse (22401:001:0615), Iisaku metskond 193 (22401:001:0413), Rannapromenaadi (22401:001:0616) ja ärimaa sihtotstarbega Iisaku metskond 40 (22401:004:0940) katastriüksuseid. Detailplaneeringu koostamisest huvitatud isik on Riigimetsa Majandamise Keskus.

Tegemist on Peipsi järve ranna puhkealana kasutuses oleva riigimetsamaaga. Alal on RMK Kauksi telkimisala, Luite matkarada ja riigimetsa majandamiseks rajatud kruusakattega juurdepääsuteed. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Kauksi puhke- ja telkimisala arendamine, sealhulgas erinevatele kasutajagruppidele looduses viibimise tervikliku kogemuse võimaldamine, vähendades seejuures kasutuse negatiivset mõju keskkonnale.

Detailplaneeringuga tehakse ettepanek Alutaguse valla üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks maakasutuse juhtotstarbe osas ning rohevõrgustiku kaitse- ja kasutustingimuste täpsustamiseks planeeringualal. Samuti taotletakse planeeringuga LKS kohase ehituskeeluvööndi vähendamist.

KSH eelhinnangu koostamisel jõuti järeldusele, et detailplaneeringu koostamise ega elluviimisega ei ole eeldatavalt kaasnevat olulist negatiivset keskkonnamõju ette näha ning KSH algatamine ei ole vajalik. Keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeeringumenetluse käigus. Detailplaneeringu algataja ja kehtestaja on Alutaguse Vallavolikogu, korraldaja Alutaguse Vallavalitsus (Tartu mnt 38, Iisaku alevik) ja koostaja on Kobras OÜ (Riia mnt 35, Tartu linn).

Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jätmise otsustega saab tutvuda Alutaguse Vallavalitsuses tööajal ja valla veebilehel: https://www.alutagusevald.ee/ehitus-planeeringud-transport-ja-elukeskkond/planeerimine-ja-ehitus/detailplaneeringud.

***

Alutaguse Vallavalitsus teavitab, et Vasknarva küla Vase maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu eskiislahenduse avalik väljapanek toimub 28.09-27.10.2026 ning avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu 30.10.2026 algusega kell 14.00 Alutaguse vallamajas (Tartu mnt 38, Iisaku alevik).

Planeeringuala asub Vasknarva küla hajaasustusega piirkonnas ning hõlmab tervikuna Vase maaüksust (katastritunnus 12201:002:0467) ja osaliselt Männimetsa maaüksust (katastritunnus 12201:002:0357). Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,3 ha. Vase maaüksus on varem olnud hoonestatud ja kasutusel puhkealana, alal paiknevad vanad vundamendid ning suurem osa maaüksusest on kaetud puistuga.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on puhkepiirkonna arendamine ning selliste hoonete rajamine, mida saab kasutada elamute, suvilate ja/või renditavate puhkemajadena. Eskiislahendusega moodustatakse seitse krunti: puurkaevu krunt, neli elamu- ja/või majutushoonete krunti, puhkerajatise ja sauna krunt ning juurdepääsutee krunt. Kanali äärde kavandatakse ka ujuvsild ja slipp. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta Alutaguse valla üldplaneeringut. Maa-ala juhtotstarve soovitakse muuta äri maa-alast keskuse maa-alaks ning vähendada elamumaa katastriüksuse üldplaneeringukohast minimaalsuurust.

Planeeringumaterjalidega saab tutvuda: https://www.alutagusevald.ee/ehitus-planeeringud-transport-ja-elukeskkond/planeerimine-ja-ehitus/detailplaneeringud#vasknarva-kula-vase-

Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust.

Selgitus Iisaku koolihoone ehitushanke ja finantseerimise kohta

Alutaguse Vallavalitsus

Avalikkuses on arutletud Iisaku koolihoone ehituse, projekti maksumuse ning Alutaguse valla finantsvõimekuse üle. Avaldatud seisukohtades on esinenud mitmeid ebatäpseid väiteid, mistõttu peame vajalikuks selgitada koolihoone ehitusega seonduvaid asjaolusid.

Projekti „Iisaku Gümnaasiumi ümberkujundamine põhikooliks ning 135 õppekohaga koolihoone ehitamine“ kogumaksumuseks kujunes 6,8 miljonit eurot, millest Haridus- ja Teadusministeeriumi toetus moodustas 5,8 miljonit eurot ning omafinantseering 1 miljon eurot. Projekti elluviimiseks eraldas ministeerium täiendavalt toetust 1 miljon eurot.

Pärast toetuse eraldamist ja arhitektuurikonkursi läbiviimist täpsustusid projekteerimise käigus koolihoone tehnilised lahendused, ruumiprogramm ning ehitusmahud, mille tulemusena kujunes prognoositav maksumus algselt kavandatust suuremaks. Kavandatavasse hoonesse on planeeritud ka noortekeskus, raamatukogu ja sporditegevuste jaoks vajalikud ruumid. Nende rajamist toetusmeetmest ei rahastata ning vastavad kulud tuleb katta omafinantseeringuga.

Alutaguse valla kehtivas eelarvestrateegias aastateks 2025-2029 on Iisaku uue koolihoone projekteerimise ja ehitamise investeeringuks planeeritud kokku 7,9 miljonit eurot, millest 6,8 miljonit eurot on toetuse vahendid ning 1,1 miljonit eurot valla omafinantseering.

Alutaguse Vallavalitsus kiitis aastateks 2027-2030 eelarvestrateegia eelnõu heaks 24.09.2026 ning suunas selle avalikule väljapanekule. Eelarvestrateegia eelnõus planeeritud Iisaku koolihoone ehituse maksumus tugines hanke ettevalmistamise

Eskiis arhitektuuribüroo Dokk Architects võidutööst

käigus koostatud prognoosidele ning turuosalistega peetud läbirääkimistel saadud hinnangutele.

Ehitushange viidi läbi läbirääkimistega hankemenetlusena, mis võimaldas hanketingimusi ja lahendusi menetluse käigus täpsustada ning saavutada vallale soodsam tulemus. Tihe konkurents ning nelja kvalifitseeritud pakkuja osalemine võimaldasid kujundada ehituse lõppmaksumuse esialgsetest prognoosidest oluliselt madalamaks. Iisaku koolihoone ehitushange on lõppenud ning hanke tulemusena kujunes ehituse maksumuseks ümardatult 10,3 miljonit eurot. Riigihanke tulemusena ettevalmistatava ehituslepingu kohaselt tasutakse 10,3 miljoni euro suurusest ehitusmaksumusest 3 miljonit eurot pärast koolihoone valmimist kolme aasta jooksul osamaksetena.

Ehituse maksumusest kaetakse ümardatult 6,3 miljonit eurot toetuse arvelt ning 4 miljonit eurot moodustab valla omafinantseering. Omafinantseeringust kaetakse 2 miljonit eurot olemasolevate likviidsete vahendite arvelt ning kuni 2 miljonit eurot võib osutuda vajalikuks finantseerida laenuvahendite abil.

Seetõttu puudub vajadus kogu investeeringu rahastamiseks vajalikku summat korraga laenata. Samuti ei ole 2027. aasta eelarves laenu võtmist kavandatud. Võimalik laenuvajadus võib tekkida alates 2028. aastast ning selle tegelik maht sõltub valla rahavoogudest ja finantseerimisvajadusest.

Iisaku kooli projekt on Alutaguse valla jaoks oluline pikaajaline haridusinvesteering, mille eesmärk on tagada piirkonna lastele ja noortele kaasaegne, turvaline ja kvaliteetne õpikeskkond. Projekti ettevalmistamisel ja finantseerimisel lähtutakse valla arenguvajadustest, vastutustundlikust finantsjuhtimisest ning eesmärgist tagada investeeringu elluviimine viisil, mis ei sea ohtu valla finantsstabiilsust.

„Oli lihtne valik, kas võtta riigi toetus vastu ja teha ning tagada, et omaosalus on suurem algselt kavandatust, või mitte teha. Mul on hea meel, et volikogu otsustas siiski selle koolimaja toetuse vastu võtta ja koolimaja sellisel kujul valmis ehitada. Ma arvan, et see on igati tulevikku vaatav ja Alutaguse valla seisukohalt õige otsus," on öelnud Alutaguse vallavanem Tauno Võhmar.

Jäätmete liigiti kogumisest

Martin Miller
Alutaguse valla keskkonnaspetsialist

Jäätmete liigiti kogumine on saanud meie igapäevaelu loomulikuks osaks. Õigesti sorteeritud jäätmed aitavad vähendada segaolmejäätmete hulka, säästa loodusressursse ning suunata rohkem materjale taaskasutusse. Samuti aitab hoolikas sorteerimine vähendada jäätmekäitlusega seotud kulusid.

Selleks, et jäätmete liigiti kogumine toimiks võimalikult hästi, on oluline järgida mõningaid lihtsaid põhimõtteid.

JÄÄTMEVEDU JA KONTEINERITE KASUTAMISE REEGLID

Igal elanikul peab olema sõlmitud olmejäätmete veoleping. Oma olmejäätmete viimine teiste isikute või ühistute konteineritesse on rangelt keelatud.

Näiteks Mäetaguse aleviku prügiplatside puhul on sagenenud kaebused, kus võõrad viivad oma olmejäätmed korteriühistute konteinerisse. Seetõttu tuletame meelde, et seal asuvad olmejäätmete konteinerid on mõeldud kasutamiseks **ainult korteriühistute liikmetele**. Samal ajal on samadel prügiplatsidel asuvad klaasi- ja segapakendikonteinerid avalikuks kasutamiseks **kõikidele elanikele**.

SORTEERIMINE JA RUUMI SÄÄSTMINE

Alati tuleb lugeda konteineri peal olevat silti, milliseid jäätmeid tohib konkreetsesse konteinerisse panna. Erinevate jäätmeliikide konteinerid on mõeldud erinevatele jäätmetele ning vale jäätmeliigi lisamine võib rikkuda kogu konteineri sisu.

Kui konteinerisse on pandud sinna mittekuuluvaid jäätmeid, võib tulemuseks olla olukord, kus konteinerit ei ole võimalik nõuetekohaselt tühjendada. See mõjutab nii jäätmekäitlust kui ka kõiki teisi inimesi, kes sama konteinerit kasutavad.

Paberi ja papi konteinerisse tuues tasub mõelda ka sellele, kui palju ruumi üks kast võtab. Pappkastid tuleb enne konteinerisse panemist kokku voltida või lõigata väiksemaks. Nii võtavad kastid oluliselt vähem ruumi ning konteiner mahutab rohkem.

Sama põhimõte kehtib ka segapakendite puhul. Suured plastpudelid ja muud plastpakendid tuleb enne konteinerisse panemist kokku vajutada. Tühjaks saanud suur pudel võib muidu võtta konteineris ebamõistlikult palju ruumi, kuid kokku vajutatuna mahutab konteiner rohkem pakendeid.

Sorteerime jäätmed hoolikalt juba kodus ning jälgime alati, et iga materjal jõuaks just selleks ettenähtud konteinerisse – nii hoiad ära valede jäätmete sattumise konteineritesse ning tagad meile kõigile puhtama ja paremini toimiva elukeskkonna!

Lumetõrjest talvistel teedel

Hannes Niinepuu,
Alutaguse Haldus OÜ juhataja

Lühike meeldetuletus meie valla talvise teehoolduse regulatsiooni osas, ja seda eriti erateede vaates.

TALVISED TEE SEISUNDITASEMED
Valla maanteede ja avalikus kasutuses olevate erateede talvine seisunditase on 1 (lumekihi paksus sõiduteel: kohev lumi kuni 10 cm; sulalumi, lörts või soola-lume segu kuni 5 cm).

Erateedele ja majapidamiste juurdesõiduteedele talvist seisunditaset ei määrata, kuid peab olema tagatud, et tee on sõidukitele ja jalakäijatele läbitav (lumekihi kriitiline paksus ei tohi ületada 1. seisunditaseme nõudeid) ja on ohutu.

Iisaku ja Mäetaguse alevikus ning Kiikla, Kuremäe, Kurtna, Pagari ja Tudulinna küla keskuses olevate teede ja tänavate talvine seisunditase on 1 (lumekihi paksus sõiduteel: kohev lumi kuni 10 cm; sulalumi, lörts või soola-lume segu kuni 5 cm).

LUME- JA LIBEDUSETÕRJE TAVAOLUDES
Lumetõrjet teostatakse valla maanteedel ja tänavatel ajavahemikul kell 7.00–21.00. Tee vastavus seisunditaseme nõuetele tagatakse peale lumesadu 4 tunni jooksul. Öötundidel sadanud lumi koristatakse hiljemalt kell 7.00.

Erateedel ja majapidamiste juurdesõiduteedel tehakse lumetõrjet ajavahemikus 10.00–20.00. Tee vastavus nõuetele tagatakse peale lumesadu 6 tunni jooksul. Öötundidel sadanud lumi koristatakse hiljemalt kell 10.00.

Libedusetõrjet tehakse Mäetaguse ja Iisaku alevikus ning Kiikla ja Kuremäe küla keskuses vastavalt ilmaoludele hiljemalt 4 tunni jooksul libeduse tekkimisest. Lisaks tehakse vajadusel tänavatel ja teedel, kus on kinnisõidetud lumi, jääkonarused täiendavalt teepinna tasandamist.

TASUTA LUMETÕRJE ERATEEDEL
Tasuta lumetõrje teostatakse erateel, mis viib majapidamiseni, mida kasutatakse rahvastikuregistri andmetel aastaringselt alalise elukohana.

Lumetõrjet alustatakse lumekihi paksusest alates 10 cm.

Tasuta lumetõrje ei sisalda libedusetõrjet, sulailmadega läbivajunud teel tekkinud lörtsikihi eemaldamist, lume laadimist ja äravedu.

Erateedel ja majapidamiste juurdesõiduteedel, mis on tähistatud keelava liiklusmärgiga „Erateel sõidu keeld“, toimub talihoole ainult omaniku poolt vallavalitsusele esitatud kirjaliku avalduse alusel, mis edastatakse vallavalitsusele jooksva aasta 1. oktoobriks.

Lumetõrjet ei teostata:
- õuealal ja hoovides;
- erateel, mille pikkus avalikult kasutatavalt teelt on alla 30 m;
- lähemalt kui 10 meetrit tõkkepuust või väravatest, sõltumata sellest, kas väravad/tõkkepuu on avatud või mitte;
- teel, kus see ei ole tehniliselt võimalik;
- kui see seab ohtu taotleja, teeomaniku või kolmanda isiku vara;
- kui kinnistu on loetud korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks põhjusel, et kinnistul ei elata või seda ei kasutata;
- üldplaneeringuga määratud hooajalise kasutusega elamumaa aladel;
- teedel, mis viivad hoone juurde, mille kasutusotstarve ehitisregistris on suvila või aiamaja.

Üldjuhul lumetõrjet ei teostata, kui:
- teeservad ja -kraavid on tähistamata viisil, mis tagaks tee asukoha määratavuse pimedal ajal lumekihi paksusest hoolimata;
- teeservad on takistustest (puud, põõsad, piiritähised, truubiotsad, kivid, kiviparkett jms) puhastamata või takistused on märgistamata viisil, mis tagaks nende nähtavuse pimedal ajal lumekihi paksusest hoolimata;
- tee kohal on puude oksad madalamal kui 4 meetrit ja teeservades lähemal kui 1,5 meetrit;
- tee kõrval ei ole ruumi, kuhu lund lükata (kui tee laius on vähem, kui 3 meetrit ning mõlemal tee poolel puudub vähemalt 1,5 meetrine vaba ala, kuhu lund lükata);
- kurvikõverad teed ei võimalda lumetõrjetehnika liikumist ning lumetõrje ohutut tegemist.

Eratee tasuta lumetõrje teostamise võimalikkuse üle otsustab teede korrashoiuga tegelev Alutaguse Haldus OÜ.

Tasuta lumetõrjet võidakse erandina teostada selleks mittevastava eratee osas, kui selleks on mõjuvad põhjused. Vastavate mõjuvate põhjuste all peetakse eelkõige silmas taotleja või tema leibkonna halba tervislikku seisundit, kõrget iga, sotsiaalset olukorda või muid sarnaseid olukordi.

LUMETÕRJE RASKETES ILMAOLUDES
Rasketes ilmaoludes hoitakse valla tee (v.a. kergtee) sõidukitele ja jalakäijatele läbitav vähemalt ühes sõidusuunas kella 7.00 kuni 20.00.

Teel, mida läbib ühistransport, sh koolibuss, tagatakse tee läbitavus arvestades sõiduplaane.

Vastav seisunditase tagatakse pärast raskete ilmastikutingimuste lõppemist:
- valla teel hiljemalt 6 tunni jooksul;
- erateedel ja majapidamiste juurdesõiduteedel hiljemalt 10 tunni jooksul.

Talihoolduse teostaja korraldab võimalusel lumevangi jäänud sõidukite, eelkõige operatiivautode ja busside abistamise vahetult sündmuskohal.

> Alutaguse valla teede korraga (vastu võetud 24.11.2022 nr 19) saab põhjalikumalt tutvuda vallavalitsuse kodulehel: www.alutagusevald.ee/ ehitus-planeeringud-transport-ja-elukeskkond/ transport-teed-ja-liiklus/talihooldus.

MTÜ Magissa soetas projekti toel vahendeid ürituste korraldamiseks

Mari Raap

Tänu kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) toetusele sai MTÜ Magissa soetada hulga vajalikke ja praktilisi vahendeid, mis muudavad edaspidi ürituste korraldamise lihtsamaks ning annavad võimaluse senisest rohkem erinevates ettevõtmistes kaasa lüüa.

MTÜ Magissa on korraldanud lisaku laata ning osaleb igal aastal ka Rannapungerja tuletorni kontserdil. Seni on tulnud ikka nuputada, kust saada vajalikud lauad, toolid ja muu varustus. Nüüd on meil aga põhjust rõõmustada – saame oma asjad kaasa pakkida ja minna! Ning kes teab, ehk leiab meid edaspidi veel mõnelt laadalt või muult toredalt ettevõtmiselt.

Üks suuremaid ja oodatumaid oste oli mahukas ning praktiline kohvimasin, mida saab üritustele kaasa võtta. Sest mis oleks üks korralik laat või kokkusaamine ilma tassitäie hea kohvita!

Soetasime ka 2 × 2 meetri suurused *pop-up*-telgid, mis sobivad hästi piletimüügiks, käsitöö ja kunstitoodete müümiseks või lihtsalt väikese varjualusena kasutamiseks.

Lisaks täienes meie varustus erinevate laudade ja toolidega. Nüüd on meil olemas kerged ümmargused plastlauad, väiksemad kandilised lauad ja kõrged ümmargused lauad, mis sobivad eriti hästi püstijalaüritustele. Nende juurde kuuluvad ka kerged ja mugavad plasttoolid. Kõike seda on lihtne transportida ning vajaduse korral kiiresti üles seada.

Mõeldud sai ka elektri kasutamisele ja ohutusele. Soetasime kaablikaitsmed, mille sisse saab paigutada elektrikaablid, et need ei jääks jalgu ega saaks kahjustada. Kaablikaitsmeid saab kasutada nii kõval pinnasel kui murul ning sobiva paigalduse korral saab neist ka sõidukitega üle sõita.

Samuti on meil nüüd olemas kaks teisaldatavat elektrikilpi (16 A, 400 V). Kes on suuremat üritust korraldanud, teab, kui vajalikud sellised abivahendid võivad olla.

Projekti toel saime lisaku laada teavitamiseks ka uued reklaamid, millel on võimalik kuupäevi vahetada. Nii saab samu reklaame kasutada ka järgmistel aastatel, ilma et peaksime iga kord uusi tellima. Praktiline ja säästlik lahendus!

Kõige toredam on aga see, et soetatud vahendid ei pea ainult meie enda üritustel kasutust leidma. Saame neid ka teistele ürituste korraldajatele välja laenutada. Nii on neist kasu laiemalt ning ehk aitab mõni meie laud, telk või kohvimasin kaasa veel mitme toreda kogukonnaürituse õnnestumisele.

Oleme kohaliku omaalgatuse programmile toetuse eest väga tänulikud. Väikese ühenduse jaoks on selline abi suure väärtusega.

Nüüd on meil vajalik varustus olemas. Jääb üle vaid uusi ettevõtmisi välja mõelda ja kohale minna!

Kui plaanite mõnd üritust ning tunnete, et meie soetatud vahenditest võiks abi olla, võtke julgelt MTÜ Magissaga ühendust, tel 5646 0702 Mari

KOP KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMM

Eesti inimene viskab aastas ära poolsada kilo toitu: 10 nippi, kuidas seda vältida!

Keskkonnainvesteeringute Keskus

Keskmine Eesti inimene viskab aastas ära poolsada kilo söögikõlblikku toitu. See tähendab ka rahalist kaotust – 2025. aastal läks ühel leibkonnal toiduraiskamise tõttu keskmiselt kaduma 179 eurot. KIK ja Kliimaministeerium jagavad kodumajapidamistele praktilisi nõuandeid, kuidas säästa raha, vähendada jäätmeid ja kasutada toitu targemalt.

Toiduraiskamise vähendamine ei nõua suuri muutusi. Sageli piisab väikestest igapäevastest harjumustest, et hoida kokku kümneid või isegi sadu eurosid aastas. Menüü teadlik planeerimine, läbimõeldud ostlemine ja toidu õige säilitamine aitavad vähendada nii jäätmeteket kui ka kulutusi.

Siin on kümme lihtsat nippi, mida saab kodus kohe teha:

1. Planeeri nädalamenüü ette
Mõtle läbi eesootavad toidukorrad ja kasuta võimalikult palju juba kodus olemasolevaid toiduaineid. Nii väldid üleostmist ja vähendad jäätmete teket.

2. Mine poodi ostunimekirjaga
Enne poodi minekut kontrolli, mis on juba kodus olemas ning osta ainult vajalik kogus. Näljasena poodi minnes on lihtne teha emotsioonioste.

3. Kasuta ülejäägid ära
Pruunid banaanid sobivad hästi smuutisse või küpsetamiseks, köögiviljajääkidest saab valmistada supi ning kuivanud sai leiab uue elu näiteks kotletitaignas.

4. Tee vahet märkidel „kõlblik kuni" ja „parim enne“
„Kõlblik kuni” tähistab kuupäeva, milleni võib toitu ohutult tarbida. „Parim enne“ viitab aga kvaliteedile ning paljud tooted kõlbavad süüa ka pärast märgitud kuupäeva. Enne söömist tasub toitu vaadata, nuusutada ja maitsta.

5. Hoia vanemad tooted eespool
Aseta külmikus ja kapis vanemad tooted ette ning uuemad taha. Nii märkad neid õigel ajal kasutada.

6. Säilita toitu õigesti
Järgi pakendil toodud juhiseid ning hoia külmiku temperatuur 1–4 kraadi juures. Õige säilitamine aitab toidul kauem värskena püsida.

7. Kasuta sügavkülma abi
Külmuta ülejäänud toit või toiduained portsjonitena ning märgista need. Nii on neid hiljem lihtne kasutada.

8. Jaga üleliigset
Kui tead, et kõike ise ära ei tarbi, paku toitu sõpradele, naabritele või kolleegidele.

9. Tõsta taldrikule parajalt
Väiksem taldrik aitab vältida liiga suurte portsjonite võtmist. Restoranis ja kohvikus mõtle enne tellimist läbi, kui palju jõuad süüa.

10. Kogu liigiti
Kui siiski tekib toidujäätmeid, ära viska neid segaolmejäätmete hulka, vaid kogu liigiti ja komposti ise või viska biojäätmete konteinerisse.

KIKi ja Kliimaministeeriumi koostöös valmis äsja Eesti toidujäätmete uuring, mis näitab, kui palju toitu Eestis igal aastal raisku läheb, kuidas on olukord ajas muutunud, millist kahju põhjustab toidukadu Eesti perede rahakotile ja keskkonnale ning kui suur osa toidust leiab edasise tee praktilisse kasutusse.

Toiduraiskamise teavitustegevused ja Eesti toidujäätmete uuring on kaasrahastatud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest.

Veel praktilisi nõuandeid leiab aadressilt
kik.ee/austatoitu

Petulehest teavitamine aitab ära hoida järgmisi ohvreid

Annika Müür
RIA kommunikatsioonispetsialist

Ühe inimese tähelepanelikkus võib aidata kaitsta paljusid teisi pettuse eest. Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) kutsub petulehest teavitama e-posti aadressil cert@cert.ee, et saaks petulehed internetist eemaldada.

Kelmid kasutavad e-kirjades ja SMS-ides sageli pankade, riigiasutuste, kullerfirmade ja teiste tuntud organisatsioonide nime. Sisu võib näha välja usutav ja tuttav, kuid saatja andmeid või veebiaadressi lähemalt kontrollides võib selguda, et tegemist on pettusega.

RIA ennetustegevuste projektijuhi Liis Kleini sõnul tuleb enne lingile vajutamist peatuda, süveneda ja kontrollida, kes e-kirja või sõnumi tegelikult saatis ning millisele veebiaadressile püütakse kasutajat suunata.

„Kui märkad kahtlast veebilehte, anna sellest teada e-posti aadressil cert@cert.ee. Teavitusse lisa petulehe veebiaadress ning võimalusel ka kuvatõmmis,“ selgitas Klein. „Kontrollime saadetud infot ja astume vajalikud sammud, et petuleht ei oleks internetist enam kättesaadav. Isegi kui sina pettuse läbi nägid, võib sama veebileht ohustada endiselt teisi. Seetõttu on oluline kahtlastest lehtedest meile teada anda.“

RIA soovitab võimalusel vältida e-kirja või sõnumi sisus olevatele linkidele vajutamist ja trükkida aadress ise käsitsi veebilehitseja aadressiribale või kasutada ametliku veebilehe leidmiseks otsingumootorit. Seejuures keri mööda reklaamidest ja vali otsingumootorist päris tulemus. Kui veebileht tundub kahtlane, siis ära sisesta paroole, PIN-koode, pangakaardiandmeid ega muid isikuandmeid.

Petulehti levitatakse ka sotsiaalmeedias, kus inimesi meelitatakse näiteks uudisteportaale jäljendavatele veebilehtedele. Selliseid võltsitud lehti kasutatakse sageli investeerimispettustes, et võita inimeste usaldus ja meelitada neid raha investeerima. Ka nendest lehtedest on oluline teada anda, et kaitsta teisi, kes ei pruugi märgata, et tegemist on võltsinguga.

„Iga teavitus on oluline ja aitab petulehe internetist eemaldada enne, kui järgmine inimene pettuse ohvriks langeb,“ rõhutas Klein.

Küberturvalisuse kuul võtab RIA koos partneritega tähelepanu alla petulehed ning kutsub inimesi neist teada andma. 12. oktoobrist 8. novembrini kestvas kampaanias löövad kaasa Elisa, Enefit, Politsei- ja Piirivalveamet, Omniva ning SEB.

Lisainfo: itvaatlik.ee

Virve Osila 80. sünniaastapäevale pühendatud loomingupäev

Ene Raudar
Kurtna seltsimaja juhataja

/…/
Toomingate äsja äraõitsend tarjus
kirbet kevadlõhna tunda oli veel.
Äkki takerdusid jalad hallis varjus –
vana metsavärav ootas teel.
/…/

Paul Aav „Metsavärav"

39 aastat tagasi, 3. oktoobril 1987 ilmus ajalehe Leninlik Lipp (tänane Põhjarannik kandis siis sellist nime) loominguleheküljel Virve luuletus „Vana metsavärav". Selle sünd on üks omamoodi lugu ja selleks oli vaja samanimelist graafilist kunstiteost.

See vana metsavärava motiiv inspireeris meid pisut muutma Virve loomingupäeva seni hoitud kurssi ning lävendit ka teistele loomeinimestele paotama.

Virve Osila loomingulaeka avame juba kuuendat korda, kuid esmakordselt ootame püünele ka kõiki neid, kes ehk seni on sõnu ja noote vaid sahtlisse kirjutanud ning tantsususse vaid kodumajas kulutanud. See võiks olla aeg ja sündmus, kus sahtlist välja tulla ja oma loomingut ka teistele esitleda.

Meie eesmärgiks on ergutada inimesi oma loomingut esitlema, olgu selleks luule, mõtisklused, laulud, tantsud või muusika. Ootame ka neid, kel omaloomingut varnast võtta pole, kuid esineda meeldib ja esitamine tuleb kenasti välja, kuid väikese nüansina soovime, et esitatav looming oleks ühtseks tervikuks põimitud kava ning sisaldaks (kasvõi osaliselt) Virve Osila loomingut.

Loomingupäeva külaliseks on luuletaja ja tekstilooja Lauri Räpp. On vähe neid, keda tema sõnad ei puudutaks. Ka Virvele läks tema looming sedavõrd korda, et talle luuletuse pühendas („Järelnoppeid", lk 15). Võimalik, et on oodata ka ühte üllatust.

Sellest, et sündmust suunamuutus ootab, oli Virve teadlik ja kuna ta on varem ka ise olnud teiste loomingu n-ö lavale lükkajaks, aktsepteeris seda igati. 1999. aastal kogus Virve kokku Ida-Virumaa eakate inimeste luuleloomingu ja andis kultuurkapitali toel välja raamatu välja „Hingehelinad aovalgel". Seal kirjutab ta saateks: *„On öeldud, et luule on inimese hinge helin. Paljud meist on juba lapsepõlves värsivaimustust tundnud ja siis oma väikeseid helinaid sahtlinurka kogunud. Enamusel need sinna ka ununesid…"*

Avanegu tänavune Loomevärav paljudele, kelle read või viisid sahtlipõhjast päevavalgele tulekut oodanud on.

Ootame kõiki
14. novembril kell 14
algavale
LOOMINGUPÄEVALE
Mäetaguse rahvamajas.

Soovist ja valmisolekust lavale astuda ootame aga eelnevalt teadaandmist
ene.raudar@alutagusevald.ee
või tel 5885 6282

Vabariigi Pillimehed annavad Iisakus ühiskontserdi ja kutsuvad konkursile

Kristjan Priks

Novembri lõpus mööda Eestit tuuritav Vabariigi Pillimeeste tuur jõuab 21. novembril Iisaku rahvamajja, kus astuvad üles kolm viimast Vabariigi Pillimehe tiitlikandjat – Martin Arak, Kert Krüsban ja Toomas Valk.

Muusika ja lauluga astuvad lavale kolm eri paigust ja eri pillitraditsiooniga pärimusmuusikut. Rõngu kandist pärit Martin Arak, keda tuntakse ka Kandle-Ossina, on võtnud südameasjaks rahvakandle mängimise. Lahemaa Rahvamuusikute kogukonnast pärit Kert Krüsban mängib lõõtspilli ning Toomas Valk Nedsaja külast on keskendunud seto lõõtsalugude uurimisele ja taaselustamisele. Kontserdil kõlavad nende pillilood ja laulud, sekka ka uuemat loomingut.

Martin Arak pälvis Vabariigi Pillimehe tiitli 2020. aastal, Kert Krüsban 2022. aastal ja Toomas Valk 2024. aastal. Vabariigi Pillimehe tiitlit antakse välja alates 2018. aastast ning see jääb tiitlikandjale alatiseks.

Vabariigi Pillimeeste tuur juhatab sisse 28. novembril Viljandi Pärimusmuusika Aidas toimuva konkursi Vabariigi Pillimees 2026. Konkursile saab soolopillimehena registreerida Eesti Pärimusmuusika Keskuse kodulehel kuni 1. novembrini.

Kontsert Iisaku rahvamajas
21. novembril, algus kell 19.00

Piletid eelmüügist kuni 20. novembrini 15 € /
(üli)õpilased ja pensionärid 10 €.
Kontserdipäeval 20 € /
(üli)õpilased ja pensionärid 15 €.
Kõik kuni 12-aastased lapsed (k.a) saavad sisse tasuta

Foto: Peeter Paaver

Kristjan Mäeots. *Foto: erakogu*

Iisaku Kunstide Kooli uus õpetaja

Pille Nagel
Iisaku Kunstide Kooli direktor

Septembris ühines õnneliku juhuse tahtel meie kunstide kooli perega löökpilliõpetaja Kristjan Mäeots. Kristjan on Tallinnas sündinud muusik, kes oma haridusteel on lõpudiplomi saanud nii Tallinna Muusikakeskkoolist kui ka Tallinna Riiklikust Konservatooriumist.

Esimese orkestrimängu kogemuse sai ta juba 15aastasena Jaan Tombi nimelise Kultuuripalee Noorte Puhkpilliorkestris Vello Loogna käe all. Peale muusikakeskkooli lõpetamist töötas Kristjan Mäeots 30 aastat orkestrandina Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri löökpillirühma mängijana. Ta on löökpillimängijana koostööd teinud Tallinna Kammerorkestri-, Tallinnbrassi-, Pärnu Linnaorkesri-, Estonia Teatri orkestri-, Nüüd Ensemble-, puhkpilliorkestriga „Tallinn", Avinurme puhkpilliorkestri-, Narva Sümfoonikute ja paljude teiste kollektiividega.

Kristjan on mänginud ka mitmetes tuntud rock ansamblites, nagu Velikije Luki, Jim Arrow and The Anachrones, Sulliwan Unplugged, Vennaskond, Directors, Urmas Podnek & Soul Sisters, Freddy Tomingas, Kannus jpt. Praegu on tal käsil uuemad projektid, nagu ansamblid Kaljukotkas ja Metal Metuusala.

Lööpillipedagoogina on õpetaja Kristjan oma pika karjääri jooksul tegutsenud Tallinna Muusikakeskkoolis, Tabasalu Muusikakoolis, Saku Muusikakoolis, MUBA-s ja Tallinna Muusikakoolis. Pedagoogilise tegevuse üheks tipphetkeks on tema Tallinna Muusikakeskkooli löökpillieriala õpilase Tanel-Eiko Novikovi võit ETV saattesarja „Klassikatähed" 2018. aasta konkursil.

Õnneliku juhuse tahtel märkas meie senine löökpilliõpetaja Kirill, kes seoses magistriõpingutega ei soovinud koormust suurendada, Kristjanit Mustvee Muusikakooli õpetajate seas. Võtsime ühendust ja õpetaja Kristjan leidis, et tal on võimalik oma tööasju sättida ning leida meie jaoks paar päeva. Õnneks on tal paraja autosõidu kaugusel maakodu. Nii ta siis jagab oma nädalat Peipsi lummuse ja pealinna vahel ning meie õpilastel on põhjust rõõmustada, et saavad õppida pädeva pedagoogi käe all.

Fotod Aulis Pärnpuu

Uued haridustöötajad

Elutööpreemia laureaat Tiiu-Marika Puštšenko

Alutaguse vald tunnustas oma haridustöötajaid

Kerli Dello
Alutaguse valla kriisi- ja kommunikatsioonispetsialist

Õpetajate päeva puhul toimus Alutaguse vallas pidulik tänuüritus, kus tunnustati meie haridusasutuste töötajaid ning anti üle Alutaguse valla aasta haridustöötaja preemiad. See oli võimalus öelda aitäh inimestele, kelle igapäevane töö, pühendumus ja hoolivus kujundavad meie laste ja noorte tulevikku.

Uus õppeaasta on toonud Alutaguse valla haridusasutustesse ka uusi kolleege. Meie hariduspere on täienenud uute õpetajate, tugispetsialistide ja abiõpetajatega, kes on asunud tööle Alutaguse Lasteaias, Iisaku Põhikoolis, Iisaku Kunstide Koolis, Illuka Koolis ja Mäetaguse Põhikoolis. Uued kolleegid toovad endaga uusi teadmisi, kogemusi ja värskeid ideid. Soovime neile kõigile rõõmu, inspiratsiooni ja kordaminekuid ning loodame, et Alutaguse valla haridusasutustest saavad neile paigad, kus on hea töötada, areneda ja oma ideid ellu viia.

Aasta nooreks õpetajaks valiti Iisaku Põhikooli võõrkeeleõpetaja Liisa Sabolotni, kes ühendab oma töös keeleõppe, kultuuri ja avara maailmapildi. Aasta õpetaja tiitli pälvis Mäetaguse Põhikooli loodus- ja reaalainete õpetaja Monica Merents-Irs. Monica muudab õppimise praktiliseks ja eluliseks, innustab õpilasi uurima ja katsetama. Aasta lasteaiaõpetaja tunnustuse pälvis Leila Tõnurist, kelle tööd iseloomustavad hoolivus, mängulisus ja loovus ning soov pakkuda lastele õppimist vahetu kogemuse kaudu.

Eriliseks teeb tänavuse elutöö preemia see, et kandidaadi tunnustamiseks esitas kogukond. Elutöö preemia anti Tiiu-Marika Puštšenkole, kes on pühendanud haridusele ligi 45 aastat. Ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja, klassijuhataja ning koolijuhina on ta mõjutanud mitme põlvkonna noorte maailmapilti. Tema töö väärtust näitab seegi, et endised õpilased meenutavad teda tänutundega ka aastakümneid hiljem. Kogukonna algatusel esitatud tunnustus kinnitab, et pühendunud õpetaja mõju ulatub kaugele üle koolimaja seinte ning jääb inimestega kogu eluks.

Aasta haridusteoks valiti Illuka Kooli ettevõtmine „Aktiivne Mõisapark: Illuka madalseiklusala rajamine“. Õpilaste ideest alguse saanud ettevõtmine ühendas kogu koolipere, lapsevanemad ja kogukonna. Ühiselt koguti projekti omaosaluseks raha ning unistus madalseiklusrajast sai teoks. Veelgi väärtuslikum oli laste saadud kogemus – nad nägid, et nende ideedel, algatusel ja järjekindlal tegutsemisel on päriselt mõju.

Aasta lasteaiaõpetaja Leila Tõnurist

Tänuüritus tuletas taas meelde, et hea haridus sünnib inimestest – neist, kes iga päev märkavad, toetavad, õpetavad ja innustavad. Õpetaja töö tulemusi ei saa alati mõõta numbrites ega näha kohe. Sageli ilmnevad need alles aastate pärast teadmistes, väärtustes ja valikutes, mille noor inimene endaga ellu kaasa võtab.

Suur tänu kõigile Alutaguse valla haridustöötajatele ning palju õnne tänavustele tunnustatutele!

Illuka koolipere

Selgusid korteriühistute konkursi 2026 võitjad

Eesti Korteriühistute Liit

Korteriühistute konkurss: edukaim renoveerimisprojekt maksis üle seitsme miljoni, parim ühistujuht uuendas maja ehitaja pankrotile vaatamata

Eesti Korteriühistute XXIX suurfoorumil „Elamumajandus ja korteriühistud: vastutus, valikud ja võimalused” pärjati tänavused parimad korteriühistud. Välja anti hulk eriauhindu ning tunnustuse said 2026. aasta parim korteriühistujuht ja edukaim renoveerimisprojekt. „Rõõm on tõdeda, et renoveeritud hoonete tase on aastatega aina tõusnud,“ nentis Eesti Korteriühistute Liidu (EKÜL) juhatuse liige Urmas Mardi. „Majade kordategemise juures mõeldakse järjest rohkem ka tulevikule. Rajatakse päikeseparke ja akupankasid, lifte, tip-top varustusega varjumiskohti,“ rääkis Mardi, kelle sõnul on igal majal oma lugu – näiteks pälvisid tähelepanu nii asula ainus kortermaja kui ka Eesti kalleim renoveerimisprojekt.

Eriauhind **„Edukaim tehaselise rekonstrueerimise projekt 2026“** läks Ida-Virumaale Alutaguse valda. Selle pälvis **KÜ R.T. Hanseni 9** Iisaku alevikus. „Tänavu valmis üks erakordne tehaselise rekonstrueerimise projekt Ida-Virumaal. Esiletõstmist väärivat on siin üksjagu: näiteks sai tervikrenoveerimine teoks üheskoos naabermajaga ja majal on väga läbimõeldud varjumiskoht. See on näide julgest eestvedamisest ja tervikliku rekonstrueerimisprojekti elluviimisest piirkonnas, kus korterelamute renoveerimine ei ole veel väga levinud,“ märkis Mardi.

Iisaku Kihelkonna Muuseumil on põhjust rõõmustada – põnev sügis on ees!

IISAKU KIHELKONNA MUUSEUM

Mari Raap
Iisaku Kihelkonna Muuseumi direktor

Iisaku Kihelkonna Muuseumil on põhjust rõõmustada ja oma tegemisi kogukonnaga jagada. Hiljuti osalesime Eesti muuseumimeenete konkursil EMMA 2026, kus meie muuseumi tutviht pälvis auväärse kolmanda koha ning 400-eurose preemia!

Konkursi esikoha ja 1000-eurose preemia võitsid Eesti Tervisemuuseumi vestluskaardid „Jutud tagataskust". Teise koha ja 600-eurose preemia pälvis Eesti Vabaõhumuuseumi putukaprosside sari „Eesti Vabaõhumuuseumi kutsumata külalised".

Oleme Eesti Muuseumiühingule ja EMMA hindamiskomisjonile tunnustuse eest südamest tänulikud! Väikese muuseumi jaoks on selline märkamine eriti rõõmustav ning annab indu ja julgust ka edaspidi uusi ideid ellu viia.

Seoses viha pakkimisega on meil aga lugejatele üks väike mõistatus. Kuidas pakkida sellist meenet võimalikult loodushoidlikult? Otsime taaskasutatavat, läbipaistvat ja libedat materjali, mis hoiaks vihalehed kenasti koos ega laseks neil laiali pudeneda. Üks tingimus on siiski kindel – kile see olla ei tohiks! Kui kellelgi tekib hea idee, ootame rõõmuga soovitusi.

Kui aga kingitust vaja, tasub kindlasti meie muuseumipoest läbi astuda. Lisaks raamatutele ja juba tuttavatele meenetele on meil pakkuda ka päris uusi ja veidi isemoodi kingitusi.

Näiteks Uneliiv otse Tudulinna uneliivakaevandusest ja seda lausa sertifikaadiga! See on üks igati lõbus kingitus inimesele, kellel mured, probleemid või hoopis suur rõõm ei taha õhtuti und silma lasta. Kes teab, ehk aitab just Tudulinna uneliiv rahuliku une üles leida!

Aga mida teha siis, kui uni küll tuleb, kuid tulevane kaaslane ei taha kuidagi unenäos ennast näole anda? Ka selleks on meil lahendus olemas! Pakume väikest kotikest üheksat sorti lilledega, mis on teie eest juba jaaniööl korjatud. Vana rahvatarkuse järgi tuleb need padja alla panna ja siis jääb üle vaid oodata, kas tulevane südamesõber end unes ilmutab.

Meie oleme omalt poolt kõik ettevalmistused teinud – lilled korjanud ja kotikesse pakkinud. Unenägude eest peab igaüks siiski ise hoolt kandma!

Nii et kui otsite kingitust, millel oleks oma lugu, veidi nalja ja killuke rahvapärimust, astuge Iisaku Kihelkonna Muuseumist läbi. Meie riiulitelt võib leida nii mõndagi üllatavat!

PÕNEV SÜGIS TOOB MUUSEUMISSE TEATRIT JA AJALOOHUVILISI

17. novembril kell 19.00 on meil suur rõõm ja au võõrustada Kiikla Kogukonnateatrit etendusega **„Etnoloogide reisid Iisaku kihelkonda".**

Etenduse on lavale seadnud Ruth Linnard. Peaosas astub üles Tudulinnast pärit Tiina Tõnis (Eesti Noorsooteater), kaasa teevad Kiikla kohalikud näitlejad. Idee ja teostus on sündinud MTÜ Rannapungerja Pärandikandjate eestvedamisel koostöös Eesti Rahva Muuseumiga.

Tõotab tulla meeleolukas õhtu, kus kohtuvad kohalik pärand, ajalugu ja teatritegemise rõõm. Sissepääsuks on vaba annetus ning loomulikult pakume ka teed ja kooki. Ootame kõiki osa saama!

28. novembril toimub Iisaku Kihelkonna Muuseumis **metsavendlusele pühendatud konverents**, mille korraldame koostöös Eesti Akadeemilise Sõjaajaloo Seltsiga. Konverentsi programmijuht on Aart Nõmm.

Päevakava on veel täpsustamisel, kuid kõigil ajaloohuvilistel tasub see kuupäev juba praegu kalendrisse märkida. Metsavendlus on oluline osa meie maa ja rahva ajaloost ning loodame, et konverents pakub nii uusi teadmisi kui ka võimalust üheskoos mineviku üle arutleda.

Et oskaksime kõigile tulijatele lõunalaua katta, palume võimaluse korral oma osalemissoovist teada anda **hiljemalt 22. novembriks 2026**.

Sügis Iisaku Kihelkonna Muuseumis tõotab tulla tegus ja sisukas. Meil on hea meel, kui leiate tee meie juurde – olgu siis teatrisse, konverentsile, näitusi uudistama või lihtsalt muuseumi tegemistele kaasa elama.

Kohtumiseni Iisaku Kihelkonna Muuseumis!

Fotod Kaja Tina

Pere sai kokku

Perepäeva muljed panid kirja
Pille Nagel ja Kaja Tina

5. oktoobril on Iisaku Kunstide Kooli esimesel direktoril kombeks meile helistada ja kooli sünnipäeva puhul õnne soovida. Tänu sellele püsib meil endilgi sünnipäev kenasti meeles. Eelmisest aastast aga otsustasime, et miks mitte sünnipäeva ka niiöelda pereringis tähistada. Nüüd juba teist aastat sai pere kokku kutsutud.

5. oktoobril olid Iisaku Kunstide Kooli oodatud kõik meie õpilased, nende pered, meie sõbrad ja kogukonna liikmed. Kes tunneb kunstide kooliga seotust, see meie perre kuulubki. Tähistasime koos meie kooli asutamise 37. aastapäeva ja õpetajate päeva. Õpitubade läbiviimise usaldasime oma õpilastele ja ei pidanud pettuma. Mia ja Xandra Monica juhendasid kunstiklassis meisterdamise õpituba, Anita, Meribel ja Nele olid tantsuõpetajateks ja Aleks ning Marten muusikaõpetajateks. Kogunenud seltskond oli meie rõõmuks arvukas ja osalejaid oli koolieelikust vanavanaemani. Jagunesime kolme õpitoa vahel ja läbisime need rotatsiooni korras ehk siis kõik võtsid kordamööda osa kõigest. Ega teisiti polekski me solfedžo- ega kunstiklassi ära mahtunud.

Päeva lõpuks korraldasime viktoriini, kus igaüks võistles eelkõige iseendaga. Oma arvamusest tuli jalgadega märku anda ja õige vastusevariandi nurka liikuda. Küsimused olid nii kunsti, muusika kui tantsu kohta. Kogesime muuhulgas, et müüdid kunstiajaloo või solfedžo õppimise igavusest ja keerukusest ei vasta tõele. Õppimist annab enda jaoks väga lõbusaks muuta. Enne kojuminekut saime teha suu magusaks ja soovijatel oli võimalus ka õpetajatega juttu puhuda. Oli meeleolukas õhtupoolik. Loodetavasti muutub komme sel moel tähtpäevi pidada meil toredaks traditsiooniks.

Kuuluvusvajadus on üks tähtis sotsiaalne vajadus, mida me oma kogukonnas kenasti katta aitame. On ainult hea meel, et oleme endi ümber suutnud koguda huviliste seltskonna, kes andekate laste tegemisi hinnata mõistab.

ОБЗОР ЗАСЕДАНИЯ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ АЛУТАГУЗЕ

Марин ГРЮНИНГ
секретарь волостного собрания

24 сентября 2026 г.

- Внесены изменения в устав Волостной управы Алутагузе. Поправками обновили устав в соответствии с действующим законодательством и организацией труда волости. Юридический адрес учреждения определен в поселке Ийзаку по адресу Тартуское ш. 38, уточнены права руководителей служб при организации приемов, обновлены описания задач канцелярии и ИТ-отдела. Существенных изменений в оказании услуг волости или в задачах учреждения нет.
- Собрание выразило мнение по ходатайствам о получении экологического разрешения для песчаных карьеров Паннъярве III и Паннъярве IV. Было установлено, что горнодобывающая деятельность в этом районе должна оцениваться в целом, и необходимо учитывать ее совокупное воздействие на окружающую среду. Было обращено внимание на возможное воздействие на грунтовые воды, водозаборы и искусственные водоемы, а также на необходимость уточнения наличия государственного интереса в использовании полезных ископаемых.
- Принято решение не инициировать стратегическую оценку воздействия на окружающую среду детальной планировки зоны отдыха и кемпинга Центра управления государственными лесами (RMK), расположенной в деревнях Каукси и Раннапунгерья. Планировка направлена на развитие существующей зоны отдыха, создание инфраструктуры для обслуживания посетителей и регулирование использования территории. Согласно составленной предварительной оценке, реализация планировки не повлечет за собой существенных негативных воздействий на окружающую среду, и соответствующие государственные учреждения не сочли необходимым проводить стратегическую оценку воздействия на окружающую среду.
- Дано согласие на изменение границы между кадастровой единицей Кюлаплатси-Кальмисту теэ и недвижимостью ул. Йыэ 7 в деревне Алайые. В результате изменения границы часть принадлежащей волости земли будет объединена с недвижимостью, находящейся в частной собственности, и цена земли установлена в размере 10 евро за квадратный метр.
- Дано согласие на частичное отчуждение недвижимости Юлиа в деревне Катазе собственникам соседней недвижимости. Цель состоит в регулировании границ недвижимостей и уменьшении расходов волости на их содержание. Общественный доступ к береговой зоне Чудского озера будет сохранен также после проведения землеустроительных процедур.
- Собрание дало волостной управе согласие на увеличение самофинансирования проекта «Реконструкция гимназии Ийзаку в основную школу и строительство школьного здания на 135 учебных мест» и на заключение договора о поставке для строительства нового школьного здания. Общая стоимость проекта увеличилась из-за роста цен на строительные работы, повышения затрат на рабочую силу и необходимости уточнения решений. Согласно бюджетной стратегии волости, на строительство и оснащение школьного здания запланировано в общей сложности 12,4 миллиона евро, из которых 6,38 миллиона евро будут покрыты за счет субсидий.

Протокол заседания собрания, принятые решения и постановления доступны в регистре документов: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/

Записи заседания собрания: на канале Alutaguse Vallavolikogu YouTube.

Волостная управа Алутагузе переехала в общее здание

Керли Делло
Специалист по коммуникациям и кризисному управлению волости Алутагузе

С октября начало работать новое здание администрации волости в Ийзаку по адресу Тартуское ш. 38, и чиновники волостной управы Алутагузе сосредоточили свою работу в одном месте. Это положило конец прежней организации труда, когда услуги волостной управы оказывали в пунктах обслуживания как в Мяэтагузе, так и в Ийзаку.

Завершение строительства нового здания администрации волости является важным шагом в консолидации услуг волости и создании современной и эффективной рабочей среды.

Социальные услуги становятся ближе к людям

Хотя чиновники волостной управы теперь работают в общем здании, социальные услуги останутся доступными для людей и за пределами здания администрации. Социальные работники будут по-прежнему принимать клиентов в:

- **Алайыэ** (ул. Валла 8)
  по понедельникам 8.00-16.30
- **Куртна** (Куртна теэ 7)
  по средам 9.00-12.00
- **Мяэтагузе** (ул. Кооли 7)
  по понедельникам и средам 9.00-16.00
- **Тудулинна** (ул. Кооли 4)
  по пятницам 8.00-16.30

Таким образом, необходимая помощь доступна на всей территории волости Алутагузе.

Гораздо больше, чем просто здание администрации волости

Новый центр обслуживания предлагает гораздо больше, чем просто рабочие помещения волостной управы. В этом же здании работают волостное собрание, дневной центр для пенсионеров, аптека, которая откроется в декабре, и центр семейных врачей. Это делает здание важным общинным центром, где в ходе одного посещения можно решить свои вопросы с чиновниками и позаботиться о своем здоровье. Здание администрации волости расположено рядом с автобусной остановкой, что удобно для людей, пользующихся общественным транспортом.

Кроме того, в здании находится единственный в Ийзаку общественный туалет для инвалидов, который открыт для посетителей в часы работы здания.

По словам руководителей волости, цель нового центра обслуживания – сделать публичные услуги более доступными для жителей и сконцентрировать различные услуги под одной крышей. Таким образом, комплекс, расположенный по адресу Тартуское ш. 38, в ближайшие годы станет главным административным центром и центром обслуживания волости Алутагузе.

Часы работы здания администрации волости

Понедельник-пятница
8.00-16.30

Контакты волостной управы Алутагузе

Контакты волостной управы Алутагузе доступны на сайте волости www.alutagusevald.ee и в этой газете на странице 2.

Доступность для всех

При проектировании здания особое внимание было уделено доступности. На входах и путях передвижения установлены тактильные указатели и предупреждающие поверхности, которые помогают людям с нарушениями зрения безопасно передвигаться по зданию.

В здании есть лифт и легкодоступные входы как со стороны улицы, так и со двора, что делает использование здания администрации удобным для людей с ограниченной подвижностью.

Развитие продолжается

Строительство здания администрации на Тартуском шоссе не ограничивается двумя объединенными и построенными зданиями. Следующей весной будет завершено третье здание комплекса. На месте бывшей пекарни разместятся архив волости и помещения для хранения имущества волости и кризисных запасов. Новое здание позволит обеспечить хранение документов и имущества волости в современной и безопасной среде.

ДЕТАЛЬНЫЕ ПЛАНИРОВКИ

Решением № 66 от 24.09.2026 г. Волостное собрание Алутагузе не инициировало стратегическую оценку воздействия на окружающую среду детальной планировки зоны отдыха и кемпинга Центра управления государственными лесами (RMK), расположенной в деревнях Каукси и Раннапунгерья.

Волостное собрание Алутагузе инициировало детальную планировку зоны отдыха и кемпинга RMK, расположенной в деревнях Каукси и Раннапунгерья, решением № 254 от 25.09.2025 г. Зона планировки частично охватывает кадастровые единицы Лесничество Ийзаку 45 (81501:005:0279), Оятагузе (22401:001:0615), Лесничество Ийзаку 193 (22401:001:0413), Раннапроменаади (22401:001:0616) с целевым назначением «сельскохозяйственные угодья» и Лесничество Ийзаку 40 (22401:004:0940) с целевым назначением «коммерческая земля». Заинтересованной стороной при составлении детальной планировки является Центр управления государственными лесами.

Это государственные лесные угодья, используемые в качестве зоны отдыха на берегу Чудского озера. Территория включает кемпинг RMK Каукси, походную тропу Луйте и гравийные подъездные дороги, сооруженные для управления государственными лесами. Цель составления детальной планировки – развитие зоны отдыха и кемпинга Каукси, включая предоставление различным группам пользователей возможности разнообразно отдохнуть на природе при одновременном снижении негативного воздействия на окружающую среду.

Детальной планировкой предлагается внести изменения в основное решение общей планировки волости Алутагузе в части целевого назначения землепользования и уточнить условия охраны и использования зеленой сети на территории планировки. Планировка также предусматривает сокращение зоны запрета на строительство в соответствии с Законом об охране природы.

При составлении предварительной оценки воздействия на окружающую среду пришли к выводу, что реализация планировки предположительно не повлечет за собой существенных негативных воздействий на окружающую среду, и проводить стратегическую оценку воздействия на окружающую среду не требуется. Экологические условия могут быть учтены в ходе производства по планировке. Детальную планировку инициировало и утвердило Волостное собрание Алутагузе, организатором является Волостная управа Алутагузе (Тартуское ш. 38, поселок Ийзаку), а составителем – Kobras OÜ (Рижское ш. 35, г. Тарту).

С решениями об инициировании детальной планировки и неинициировании стратегической оценки воздействия на окружающую среду можно ознакомиться в Волостной управе Алутагузе в рабочее время и на сайте волости: www.alutagusevald.ee/ehitus-planeeringud-transport-ja-elukeskkond/planeerimine-ja-ehitus/detailplaneeringud.

***

Волостная управа Алутагузе информирует, что публичная экспозиция эскизного решения детальной планировки земельной единицы Вазе в деревне Васькнарва и прилегающей территории пройдет с 28.09. по 27.10.2026, и публичное обсуждение результатов публичной экспозиции состоится 30.10.2026 в 14.00 в здании администрации волости Алутагузе (Тартуское ш. 38, поселок Ийзаку).

Зона планировки расположена в районе рассеянной застройки в деревне Васькнарва и включает в себя всю земельную единицу Вазе (кадастровый признак 12201:002:0467) и частично земельную единицу Мяннимеца (кадастровый признак 12201:002:0357). Размер зоны планировки составляет приблизительно 1,3 га. Земельная единица Вазе ранее была застроена и использовалась как зона отдыха, на территории сохранились старые фундаменты, большая часть земельной единицы покрыта лесными насаждениями.

Цель детальной планировки – развитие зоны отдыха и строительство зданий, которые могут использоваться в качестве жилых домов, дачных домиков и/или сдаваемых в аренду домов отдыха. Эскизное решение предусматривает образование семи участков: участок под скважину, четыре участка под жилые здания и/или здания размещения, участок под дом отдыха и сауну, а также участок под подъездную дорогу. По краю канала также планируется строительство понтонного моста и слипа. Детальной планировкой предлагается внести изменения в общую планировку волости Алутагузе. Целевое назначение земельного участка желают изменить и преобразовать земельный участок из коммерческой зоны в центральную зону с уменьшением минимального размера кадастровой единицы с целевым назначением «жилая земля» в соответствии с общей планировкой.

С материалами детальной планировки можно ознакомиться: www.alutagusevald. ee/ehitus-planeeringud-transport-ja-elukeskkond/planeerimine-ja-ehitus/detailplaneeringud#vasknarva-kula-vase-

В течение публичной экспозиции все лица могут выразить свое мнение о детальной планировке.

Üks kiri Stuudiumis ei muuda midagi

Jõhvi kooliõde räägib, kuidas noorte terviseteadlikkust päriselt tõsta

Kristina Traks

Kuidas on Ida-Virumaal HPV (inimese papilloomiviirus) vastu vaktsineeritud noori rohkem kui Eestis keskmiselt? Jõhvi kooliõe Anna Sjomina sõnul ei piisa selleks ühest infokirjast ega plakatist – oluline on leida noorte ja nende vanematega ühine keel ning rääkida ka nende kõhklustest.

Ida-Virumaal on HPV vastu vaktsineeritud noorte osakaal Eesti keskmisest suurem. Selle taga ei ole juhus ega hea õnn, vaid kooliõdede järjepidev selgitustöö. Ida-Virumaa Corrigo koolitervise teenuse juht ja mitme Ida-Viru haridusasutuse kooliõde Anna Sjomina ütleb, et vaktsineerimisest ja terviseriskidest tuleb rääkida inimkeeli. Ühest kirjast Stuudiumis või kooli seinale riputatud plakatist ei pruugi tema sõnul piisata.

„Järjepidevus on selle teavituse juures väga oluline ning ka sisuline suhtlus. Nõnda võidab kooliõde õpilaste, nende vanemate ja teiste koolitöötajate usalduse ning saame muuta tervisekäitumist mõistlikumaks," on ta kindel. „On normaalne, et vaktsineerimisega seoses on inimestel alati palju küsimusi, hirme ja kõhklusi ning sellisel juhul aitabki ainult selgitustöö."

Juba kooliaasta alguses saadab Sjomina Stuudiumi kaudu lapsevanematele info HPV ja selle vastu vaktsineerimise kohta. Kuna alaealiste vaktsineerimiseks on vajalik lapsevanema nõusolek, on vanemate kaasamine oluline osa kooliõe tööst. Kui mõni lapsevanem vaktsineerimisest keeldubki, uurib Sjomina alati, mis on selle põhjus. Tema sõnul on üllatavalt vähe neid, kelle keeldumine on lõplik.

„Päris tihti muudavad vanemad meelt, kui nad on HPV-ga seotud riskidest rohkem teada saanud. Mõned vanemad on minult küsinud ka, et kas ma oma lapsele teeksin seda vaktsiini ja minu vastus on, et „jah, muidugi!"," ütleb ta. „Hea meel on aga selle üle, et leidub neidki, kes ise tulevad vaktsiini küsima. Seda teadlikkust näen isegi gümnaasiumiõpilaste seas, kes on tulnud meie koolidesse mõnest teisest koolist, kus ei ole neile seni seda vaktsiini pakutud. Nad on kuulnud sellisest võimalusest ja küsivad seda nüüd ise."

Noortega tuleb rääkida nende keeles

HPV vaktsiin on kõigile 12-18-aastastele poistele ja tüdrukutele tasuta. Sjomina sõnul tasuks kahtletamata kõigil noortel seda võimalust kasutada, kuna tegemist on vähivastase vaktsiiniga. Kooliõde märgib seejuures, et tema jaoks on väga oluline, et noored ja nende vanemad saaksid aru, mille eest vaktsiin kaitseb ja miks on vaktsineerimine oluline.

Sjomina käib noortele tervisest ja vaktsineerimisest rääkimas ka bioloogiatundides. Ta jagab infot tõsistest haigustest, mida saab vaktsineerimisega ennetada, ning näitab pilte, et noored mõistaksid, milliseid tagajärgi need haigused võivad põhjustada. Noored saavad vastuse oma küsimustele ja päris tihti tekivad tundides sisulised arutelud. Näiteks tüdrukud tunnevad huvi, kuidas käib günekoloogiline läbivaatus, mismoodi tehakse PAP-testi ja kuidas üldse avastatakse HPV viirus.

„Paljud kardavad vaktsineerimist ennast, aga siis alati seletan, et see ei ole hirmus – kolm sekundit, süst on tehtud ning eluks ajaks kaitse olemas," sõnab kooliõde. „Selle teema juures on oluline ka rõhutada, et see ei ole ainult tüdrukute teema."

Meditsiinist ja tervisest võib rääkida väga keeruliselt, kuid Sjomina sõnul on oluline teha seda lihtsalt, kasutada võimalikult vähe meditsiinitermineid ja rääkida noortega otse ning arusaadavalt.

„Tüdrukud küsivad minult, et miks on vaja vaktsineerida. Minu vastus on, et sa oled naine, sa kasvad, sul tuleb pere, sa pead mõtlema oma tervise peale ja selle eest hoolitsema," toob ta näite. Sama oluline on Sjomina sõnul rääkida noorte ja nende vanematega keeles, millest nad kõige paremini aru saavad. Ida-Virumaal tähendab see sageli vene keelt. „Kui suhtleme emakeeles, siis on kontakt lähedasem ja me saame jutud mõistlikumalt aetud. Kui annaksin neile eestikeelse materjali, oleks tulemus ilmselt nullilähedane," ütleb kooliõde.

Kooliõe kabinetiuks on kõigile lahti

Sjomina on kooliõena töötanud viis aastat. Ta ütleb, et armastab oma tööd ja lapsi, kellega töötab. Ta tunneb suurt missiooni õpetada neid oma tervise eest paremini hoolitsema. Tema sõnul on selle töö alustalaks usaldus, sest ega sa ju ei taha oma tervisemuresid jagada ja abi küsida inimeselt, keda sa sugugi ei usalda. „Me leiame ühise keele. Lausa nii, et mõnikord kui linnas kohtume, tulevad lapsed mind kallistama," muigab Sjomina. „Alati ma julgustan neid, et kui teil vähegi on mingi tervisemure või -küsimus, siis tulge minu juurde ja ma aitan."

Kusjuures käigud kooliõe kabinetti ei ole lihtsalt uksest sisse-välja hüppamine, vaid iga kord saavad lapsed ka mõne kasuliku terviseteadmise kaasa. „Kui näiteks on mänguhoos muhk pähe kukutud, siis õpimegi, kuidas kasutada külmakotti ja mida edaspidi selliste vigastuste korral teha ," toob Sjomina näiteks.

Kooliõe usalduslik suhe ulatub ka vanemateni: „ Kui lapsega koolis midagi juhtub, siis ma helistan vanemale. Alati on parem helistada kui seda mitte teha. Vanemad teavad, et nad võivad minu peale loota. Ma käitun nii, nagu ma ise tahan, et kooliõde minu lapsega käituks."

Kooliõe poole pöördutakse väga erinevate muredega. Tütarlastel on üheks sagedaseks teemaks menstruatsioonivalud. „Kui ikka mõnel neiul kõht sel ajal väga valutab ja tõesti ei saa kehalise tundi minna, siis ma olengi andnud vabastuse ja saatnud ta koju. Kui tunnis ikka valust kõveras oled, siis nagunii ju kaasa teha ei saa," leiab ta.

Mõnikord on kooliõe rolliks hoopis noorele tervisega seotud võimalusi meelde tuletada. Näiteks hambaarsti külastamine – see on noortele tasuta ja nii mõnigi kord tuletab Sjomina gümnasistidele meelde, et kasutage tasuta võimalust, kuniks see olemas on. „Me räägime sellest, kuidas hambaid on vaja kontrollida ka siis, kui seal midagi ei valuta. See ongi selleks, et ei hakkaks valutama. Mõne paneb mõtlema ka lihtne võrdlus – hambad, erinevalt juustest, ei kasva tagasi, kui oma hooletusest lased nad täiesti ära laguneda," ütleb ta.

Sama kehtib ennetuse kohta laiemalt. Sjomina soovitab noortel kasutada võimalusi oma tervise eest hoolitseda võimalikult varakult – olgu selleks hambaarsti külastamine või HPV-vastane vaktsineerimine.

Miks on HPV vastane vaktsineerimine oluline?

- HPV ehk inimese papilloomiviirus on Eestis väga levinud.
- Elu jooksul nakatub mõne HPV tüvega vähemalt neli inimest viiest.
- Viirus võib põhjustada mitmeid vähivorme nii meestel kui naistel, sh emakakaela-, suuneelu-, päraku- ja peenisevähki.
- Eestis diagnoositakse HPV tõttu igal aastal üle 200 HPVga seotud vähijuhtumi.
- HPV vaktsiin on noortele (kuni 19. sünnipäevani) tasuta ja parim aeg selle tegemiseks on teismeea alguses.
- Terviseameti andmetel on Ida-Virumaal 14-aastaste seas HPV vaktsiini saanud ligi 64%, Eestis keskmiselt 60%.

Täiskasvanute pidamatustooteid kulub peaaegu sama palju kui beebimähkmeid

Invaru abivahendikeskus

Beebimähkmetest räägime vabalt, täiskasvanute pidamatusest pigem sosinal. Ometi osteti Eestis eelmisel aastal riigi soodustusega üle 15,5 miljoni täiskasvanute pidamatustoote, mis on peaaegu sama palju, kui kulub aastas beebidele mähkmeid.

Sotsiaalkindlustusameti andmetel osteti 2025. aastal soodustusega üle 15,5 miljoni täiskasvanute sideme, imavate pükste ja mähkme. Statistikaameti andmetel sündis samal aastal 9240 last. Viie mähkmega päevas kuluks neil esimesel eluaastal umbes 16,9 miljonit mähet, nii et täiskasvanute kogus ulatub ligi 92 protsendini sellest. Tegelikkuses on pidamatustoodete kasutamine veelgi suurem kuna Sotsiaalkindlustusameti statistikas ei kajastu haiglate ja hoolekandeasutuste andmed.

Pidamatus täiskavanueas ei ole haruldane mure, millest peaks häbi pärast vaikima. See võib puudutada igas vanuses inimesi. Uriinipidamatusega on kokku puutunud iga kolmas 20-80-aastane naine. Naistel on see umbes kaks korda sagedasem kui meestel ning seda soodustavad rasedus, sünnitus ja menopaus. Meestel võib pidamatust põhjustada näiteks eesnäärme operatsioon.

Pidamatus võib olla ka ravimite kõrvalmõju või mõne muu tervisemure märk, seepärast tasub alustada perearstist. „Igaühe tutvusringkonnas on kindlasti vähemalt üks sama murega inimene. Aga elu ei pea seisma jääma ning pidamatustooted on järjest diskreetsemad," julgustab Invaru abivahendikeskuse ekspert Kadri Tiido murele lahendust otsima. „Naised kannatavad pidamatuse all sageli mitu aastat, enne kui abi otsivad," jagab Tiido uuringute tulemusi ning rõhutab, et just seepärast on tarvis inimeste teadlikkust tõsta.

Mehed on spetsialisti kogemuse järgi veelgi tagasihoidlikumad. „Kui endale ostmine tundub ebamugav, võib nõu küsida ka lähedase jaoks. Klienditeenindajad puutuvad selle murega iga päev kokku ja oskavad küsida suunavaid küsimusi," kinnitab ta ja kui sobiv toode on leitud on mugav tellida täiendust veebipoest.

Kui köhides, naerdes või sportides lekib üksikuid tilku, piisab sageli õhukesest pidamatussidemest. Neid tehakse eraldi naistele ja meestele. Meeste side on kolmnurkne ning püsib kõige paremini fikseerivates aluspesupükstes. Mõõduka lekke korral sobivad hästi imavad püksid, eriti aktiivsele inimesele. Need tõmmatakse jalga nagu tavaline aluspesu ja suurus valitakse vööümbermõõdu järgi.

Tänapäevased tooted on õhukesed, imavad kiiresti, kaitsevad lekke eest ja neutraliseerivad lõhna. „Kui valida sobiva suuruse ja imavusega toode, ei saa keegi aru, et seda kantakse," kinnitab Invaru ekspert. Õigesti valitud toode annab tagasi kindlustunde minna teatrisse, kinno, pikemale jalutuskäigule ja reisida.

Raske pidamatuse, voodirežiimi või hooldaja abi vajaduse korral kasutatakse püks- või vöömähkmeid. Ööks on olemas tagant laieneva osaga mähkmed, mis hoiavad lekke ära ka lamades.

Kuidas toodet õigesti kasutada?

Kõige olulisem on valida õige imavus. „Arvestada tuleb, kui palju ja kui tihti vedelikku eritub. Sidemed ja mähkmed on saadaval mitmesugustes suurustes ja erineva imavusvõimega, sobides nii kerge, mõõduka kui ka raske uriinipidamatuse korral," selgitas Invaru ekspert.

Päeval vahetatakse toodet üldjuhul 3-4 korda, öösel võib seda kanda kuni 8 tundi. Kui mähe pole vahetamise ajal täis, sobib väiksema imavusega toode, mis on ka odavam. Korraga tasub kanda vaid ühte toodet: side püksmähkme sees ei anna lisakindlust, vaid ajab naha hauduma. Ühekordset toodet ei tohi pesta ega uuesti kasutada, sest see kaotab imavuse ja lõhnakaitse.

Lähedasele ostes tasub enne mõõta tema puusa- või vööümbermõõt kõige laiemast kohast. Kõiki tooteid saab osta ka ühekaupa, et neid proovida ja leida enda jaoks sobivaim. Kui sobiv toode on leitud, tagab püsitellimus, et vajalik varu on alati olemas ja jõuab mugavalt koju kätte.

Miks menstruatsiooniside ei sobi?

„Uriin on vedelam ja leke kiirem kui menstruatsioonieritis. Hügieeniside ei ima seda piisavalt kiiresti, et tagada mugavus ja diskreetsus," selgitab Tiido. Pidamatussideme pealiskiht juhib niiskuse kohe imavasse südamikku, kus see jaotub ühtlaselt ja lõhn neutraliseeritakse.

Kuidas saada riigi soodustust?

Riikliku soodustuse saamiseks on vaja abivahendi tõendit, mille kirjutab välja arst või muu spetsialist. Vanaduspensioniealine uriini imavate toodete ostuks soodustuse saamiseks tõendit ei vaja.

Täiskasvanule katab riik 50 protsenti toote piirhinnast, lapsele 90 ja toimetulekutoetuse saajale 95 protsenti. Soodustusega saab osta kuni 120 sidet või mähet kuus. Riikliku soodustusega ostuks tuleb kaasa võtta isikut tõendav dokument ja vajadusel tõend, soodustus arvestatakse hinnast kohe maha, e-poes rakendub soodustus sisselogimisel.

Lisainfo:
meedia@invaru.ee

Tervisekontrolli jõuavad kõige harvemini 4–5-aastased ja hilisteismelised

Tervisekassa

Tervisekassa andmetel jäävad paljudel lastel kindlas vanuses ette nähtud rutiinsed tervisekontrollid õigel ajal tegemata. Kõige enam paistab see silma 4- ja 5-aastaste laste ning 15–16-aastaste noorte seas.

2025. aastal käis tervisekontrollis 40 protsenti 4-aastastest ja 26 protsenti 5-aastastest Eesti lastest. See tähendab, et 4-aastastest jõudis aasta jooksul tervisekontrolli ligikaudu kaks last viiest ning 5-aastastest vaid iga neljas.

4. ja 5. eluaasta tervisekontrollis hinnatakse muu hulgas lapse kasvamist, kõne ja liikumise arengut, nägemist, käitumist ning üldist toimetulekut. Särgava sõnul on regulaarse kontrolli üks väärtusi just võimalus märgata seda, millele laps või lapsevanem ise ei pruugi tähelepanu pöörata.

Tervisekontrollis vaadatakse üle ka lapse senised vaktsineerimised ja nõustatakse peret edasiste võimaluste osas.

Tähelepanu vajavad ka hilisteismelised

Koolieas toimuvad tervisekontrollid vastavalt vanusele kas kooliõe juures või perearstikeskuses. 15–16-aastaselt on ette nähtud tervisekontroll perearstikeskuses ning kontrollis võib noor käia kas 15- või 16-aastaselt.

Paraku jääb paljudel ka selles vanuses tervisekontroll tegemata. Tervisekassa andmetel käis 15–16-aastastest noortest perearstikeskuses kontrollis vaid 11 protsenti.

Särgava sõnul ei tasu tervisekontrolli hilisteismeeas vahele jätta, sest lisaks füüsilisele tervisele pööratakse seal tähelepanu ka noore eluviisidele ja heaolule. „Sageli tulevad just pingevaba tervisekontrolli käigus välja küsimused või mured, mida noor ei ole varem ise osanud jutuks võtta."

Tervisekassa esmatasandi portfelli juhi Liis Kruusi sõnul saadab Tervisekassa lapsevanematele tervisekontrolli aja saabudes ka e-posti teel meeldetuletuse. „Kui laps tunneb end hästi ja nähtavaid tervisemuresid ei ole, võib rutiinne tervisekontroll kiires argipäevas kergesti ununeda. Kuid regulaarne tervisekontroll on vajalik, sest aitab hinnata lapse tervist ja arengut tervikuna ning märgata võimalikke probleeme varakult," ütles Kruus. „Et tervisekontrolli meeldetuletused jõuaksid lapsevanemateni, tasub terviseportaalis oma kontaktandmed üle vaadata ja vajadusel neid uuendada."

Millal tervisekontrolli minna?

Lapse esimesel eluaastal toimuvad tervisekontrollid sageli: esialgu esimestel elunädalatel, seejärel pea igal elukuul kuni 1-aastaseks saamiseni. Edaspidi on rutiinsed tervisekontrollid ette nähtud kindlatel eluaastatel ning sõltuvalt lapse vanusest toimuvad need perearstikeskuses või kooliõe juures. Perearstikeskuses toimuvaks tervisekontrolliks tuleb lapsevanemal eelnevalt broneerida vastuvõtuks aeg.

Millises vanuses tervisekontrolle tehakse ning kas need toimuvad perearstikeskuses või koolis, leiab veebilehelt https://terviseportaal.ee/tervelaps.

Alutaguse sügisjooksu põhidistantsi võitsid Aveli Juursalu ja Taavi Tambur

Alutaguse sügisjooksu põhidistantsil kuulusid naistest esikolmikusse Aveli Juursalu ajaga 1.17.11, Tiina Räis 1.22.29 ja Siiri Kaaver 1.26.23. Meeste esikolmik Taavi Tambur ajaga 1.03.41, Artjom Fjodorov 1.05.02 ja Raido Kraavik 1.07.59.

4,8 km pikkuse lühidistantsi esikolmik Marek Valge ajaga 21.55, Oliver Evard 22.55 ja Silver Evard 23.18. Naiste esikolmik Mirta Rajas ajaga 24.43, Varvara Davõdova 26.40 ja Milana Borissenko 26.41.

Info ja tulemused https://marathon100.com/uudised/vaata/alutaguse-sugisjooksu-voitsid-taavi-tambur-ja-aveli-juursalu

Fotod Juri Võivtsev

Alutaguse valla paarismeistrivõistlustel selgusid parimad viies võistlusklassis

11. oktoobril toimusid Alutaguse valla paarismeistrivõistlused discgolfis, kus osales 16 paari ehk 32 mängijat. Võisteldi kahes erinevas mänguformaadis: avaring mängiti halvima viske ja teine ring parima viske formaadis. Valla meistrid selgusid viies võistlusklassis.

Meeste arvestuses tulid meistriteks Timo Juursalu ja Egert Hütt, kes lõpetasid võistluse 105 viskega (−11). Teisel ringil Sinise Kotka rajal mängitud 50 viset (−10) kindlustas neile kuueviskelise võidu. Hõbemedali teenisid Mario Kirsimaa ja Ringo Krilovs 111 viskega (−5) ning pronksi Aulis Paal ja Taivo Pällo 112 viskega (−4).

Naiste arvestuses võitsid Aveli Juursalu ja Riti Marell Paal, kelle kahe ringi kogutulemus oli 124 viset (+8). Teise koha saavutasid Eli Kruusen ja Liisa Säde 133 viskega (+17).

Seenioride 40+ klassis võitsid Rein Viiol ja Jaak Kivend 109 viskega (−7). Kõige napim heitlus esikoha nimel käiski selles võistlusklassis: Ago Sambla ja Raimond Reiska lõpetasid vaid ühe viske kaugusel, kogudes 110 viset (−6). Kolmandaks tulid Margus Teelahk ja Janek Võõbus 118 viskega (+2).

Harrastajate arvestuses teenisid meistritiitli Uno Rego ja Jan Küttim, kes läbisid kaks ringi 123 viskega (+7). Hõbeda võitsid Andres Pärnpuu ja Arved Kivimägi 131 viskega (+15) ning pronksi Martin Laanemets ja Espen Mägi 133 viskega (+17).

Juunioride seas tulid valla meistriteks Henri Karja ja Marten Karja 124 viskega (+8). Parima viske ringi läbisid nad täpselt raja par'iga ehk 60 viskega ning edestasid lähimaid konkurente kokkuvõttes viie viskega.

Kaks erinevat mänguformaati panid proovile nii mängijate täpsuse kui ka paaride koostöö: halvima viske ringil tuli mõlemal mängijal stabiilselt tegutseda, parima viske ring pakkus võimalusi julgemalt rünnata.

Palju õnne medalivõitjatele ja aitäh kõigile osalejatele!

Alutaguse valla discgolfimeistriteks tulid Timo Juursalu ja Aveli Juursalu

4. oktoobril toimusid Alutaguse discgolfipargi Punase Kotka rajal Alutaguse valla meistrivõistlused discgolfis. Kahe võistlusringi kokkuvõttes selgusid parimad viies võistlusklassis. Osales 24 mängijat.

Meeste arvestuses võitis Timo Juursalu, kes läbis kaks ringi 91 viskega ehk tulemusega −21. Avaringil mängitud 45 viset (−11) oli ka võistluse parim ringitulemus. Teise koha saavutas Egert Hütt 93 viskega (−19) ning kolmanda Taivo Pällo 103 viskega (−9).

Naiste seas tuli valla meistriks Aveli Juursalu, kelle kahe ringi kogutulemus oli 112 viset ehk raja par. Teiseks tõusis teisel ringil 56 viset mänginud Riti Marell Paal, kes lõpetas võistluse 119 viskega (+7). Kolmanda koha sai Eli Kruusen 120 viskega (+8).

Seenioride 40+ klassis võitis Ago Sambla 97 viskega (−15). Avaringi järel kolme mängija vahel jagatud liidrikoha kindlustas ta teise ringi 46 viskega (−10). Rein Viiol ja Janek Võõbus lõpetasid mõlemad 101 viskega (−11), mistõttu selgitati hõbemedali võitja ümbermängimisel. Ümbermängimise võitis Rein Viiol, teenides hõbemedali, ning Janek Võõbus sai pronksi.

Harrastajate arvestuses oli parim Imre Kurs 116 viskega (+4). Espen Mägi ja Uno Rego lõpetasid mõlemad 120 viskega (+8).

Juunioride võistlus pakkus põnevust lõpuni. Marten Karja võitis 115 viskega (+3), edestades teisel ringil tugeva tulemuse teinud Oskar Salat vaid ühe viskega. Sala kogutulemuseks jäi 116 viset (+4). Kolmandaks tuli Henri Karja 126 viskega (+14).

Palju õnne võitjatele ja aitäh kõigile osalejatele!

KULTUURIKALENDER

• 24. oktoobril kell 11-13
Mäetaguse rahvamajas
RÕÕMSATE LASTE HOMMIK: MEREMAAILM
Lõbusad mängud ja meisterdamine. Kohapeal fotosein. Lasteetendus „Mereröövel seikleb jälle".
Oodatud nii lasteaia kui ka algklasside lapsed, osaleda võivad ka lapsevanemad. Soovi korral võib riietuda meretemaatiliselt.
Sündmus on tasuta

• 24. oktoobril kell 19
Pagari seltsimajas
TANTSUÕHTU „IGAVESTI NOOR"
Tantsuks ansambel Lillelised. Kohv ja tee laual.
Pilet eelmüügist kuni 19. oktoobrini 10 €, hiljem 15 €. Piletid müügil FIENTAS ja Pagari seltsimajas.
Info ja laudade broneerimine aire.oras@alutagusvald.ee või tel 5056024

• 25. oktoobril kell 12
Iisaku rahvamajas
MÄLUMÄNG
Info: merle.pikhoff@alutagusevald.ee

• 26. oktoobril kell 17
Iisaku noortekeskuses
IISAKU NOORTEKESKUSE 17. SÜNNIPÄEV
Noorte esinemised ja tunnustamine. Fotopeegel, erinevad mängud, tants ja pidupäevatort. Riietus pidulik

• 30. oktoobril kell 12
Iisaku rahvamajas
KULDSE EA SÜGISPIDU
Esineb Airi Allvee. Ootame kõiki Alutaguse valla pensioniealisi inimesi peost osa saama

• 31. oktoobril kell 16
Kiikla rahvamajas
PAJUSI TEATRI ETENDUS „KÜLM SUPP"
Perekonna lugu kahes vaatuses, kus kogunetakse ematallu jaanipäeva tähistama. Argine sagimine, naljad ja torked vahelduvad hetkedega, kus väljaütlemata asjad hakkavad lõpuks kuuldavaks saama. Näidend käsitleb peresuhteid äratuntavas keeles- nii, nagu inimesed päriselt räägivad ja tunnevad. See on lugu sellest, kuidas koosolemine võib olla nii lohutav kui valus. Elu ei küsi, kas meil on isuvahel pakutakse lihtsalt külma suppi.
Autor Aarne Mägi, lavastaja Lea Krass. Lavastuse muusika, rahvalikud viisid esitab Aivar Natus.
Piletid eelmüügist Fientas 12 €/10 €, kohapeal enne etendust 15 €/12 €

• 3. novembril kell 18
Kurtna seltsimajas
MÕTTEMÄNGUDE ÕHTU
Teemaks taas „15 küsimust"
Ootame liituma kõiki pere-, sõprus- ja külakogukondi

• 4. novembril kell 18
Iisaku rahvamajas
KAIRI LEIVO LOOD JA LOITSUD TÄISKASVANUTELE
Piletid hinnaga 5 € müügil Iisaku rahvamajas.
Info merle.pikhoff@alutagusevald.ee, 58866418

• 5. novembril kell 16
Pagari seltsimajas
VÕIMLEMINE
Juhendab füsioterapeut Merily. Oodatud kõik, kes hoolivad oma tervisest ja on soov parandada oma tervist ning enesetunnet.
Osalustasu 10 €, tasumine kohapeal sularahas

• 7. novembril kell 16
Kurtna seltsimajas
VESTLUSKOHTUMINE „SÕNA ELAB"
Illuka koguduse projekt hingehoiu teemadel. Oma vaatenurga pakuvad välja teoloog, õigeusupreester ja meditsiinidoktor. Kõik arutlevad teemal: Kui elu esitab küsimusi, millele ei ole lihtsaid vastuseid.

• 10. novembril kell 11.30–13.00
Kurtna seltsimajas
LAULUKLUBI
(iga kuu teisel teisipäeval)
Juhendaja Riho Breivel
Kõik soovijad on oodatud liituma

• 11. novembril kell 19
Iisaku rahvamajas
MÄNGUFILM „SEATAPP"
„Kalevi" režissöör Ove Mustingu teine täispikk mängufilm „Seatapp" on lugu, mis sündis elust enesest. Filmi tegevus rullub lahti vahetult enne jõule Lõuna-Eesti väikeses külas, kuhu saabub kogenematu veterinaarametnik, kes soovib ühe kahtlase seakatku juhtumi võimalikult kiiresti lõpetada. Ametniku omamoodi tõlgendatud otsused, mille kohaselt tuleb kogu koduloomade pidamine viivitamatult hävitada, vallandavad külas järjest absurdsemaid sündmusi. Film on vürtsitatud rohke musta huumoriga ning tegemist on tõenäoliselt ühe viimase filmiga, kus näeme loomi ja inimesi veel teineteise kõrval sellisel kujul toimetamas.
Pilet 6 €/ 5 €

• 13. novembril kell 17
Kurtna seltsimajas
REISIJUTTUDE REEDE
Nädalavahetus Euroopas
Amsterdami, Kopenhaageni ja Valencia kogemusi jagab Anneli Bogens

• 14. novembril kell 14
Mäetaguse rahvamajas
VIRVE OSILA 80. SÜNNIAASTAPÄEVALE PÜHENDATUD LOOMINGUPÄEV „AVATUD LOOMEVÄRAV"
Külalisesineja Lauri Räpp. Kohapeal saab soetada esinejate loomingut

• 15. novembril kell 13
Illuka kirikus
HINGEDEAJA KONTSERT
13.00 Palvus armulauaga
14.00 Moonaküla Muusikaakadeemia Trio laulu- ja luulekava „HINGEDELE HINGEST"

• 17. novembril kell 19
Iisaku Muuseumi kogukonnamajas
KIIKLA KOGUKONNATEATRI ETENDUS „ETNOLOOGIDE REISID IISAKU KIHELKONDA"
Sissepääsuks vaba annetus

• 19. novembril kell 16
Pagari seltsimajas
VÄÄRIKATE KOKKUSAAMINE „Eesti rahvakalendri tähtpäevad"
Vestlusring kohvilauas

• 19. novembril kell 16
Pagari seltsimajas
VÕIMLEMINE
Juhendab füsioterapeut Merily. Oodatud kõik, kes hoolivad oma tervisest ja on soov parandada oma tervist ning enesetunnet.
Osalustasu 10 €, tasumine kohapeal sularahas

• 19. novembril kell 18
Mäetaguse rahvamajas
MÄETAGUSE MÄLUMÄNGUTURNIIRI 24. HOOAJA II VOOR
Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreerida hiljemalt 18. novembriks huvikeskus@alutagusevald.ee

• 21. novembril kell 19
Iisaku rahvamajas
VABARIIGI PILLIMEESTE RINGREIS
Pilet eelmüügist kuni 20. novembrini 15 € / (üli)õpilased ja pensionärid 10 €.
Kontserdipäeval 20 € / (üli)õpilased ja pensionärid 15 €.
Kõik kuni 12-aastased lapsed (k.a) saavad sisse tasuta

• 22. novembril kell 12
Iisaku rahvamajas
MÄLUMÄNG
Info: merle.pikhoff@alutagusevald.ee

• 29. novembril kell 16
Mäetagusel
JÕULUKUU AVAMINE, I ADVENT

NÄITUSED

- Oktoober – näitus Heli Männi kogust „Klounid" Iisaku raamatukogus
- Oktoober – Iisaku Kunstide Kooli kunstiklassi looduspraktika tööde näitus Iisaku Kihelkonnamuuseumis
- Oktoober – Kose küla seltsi näitus „Põlled tulid külla" Pagari seltsimajas
- Oktoober–november kohaliku kunstniku Tõnu Linderi maalinäitus „Kaunid vaated" Kurtna raamatukogus ja väikeses saalis
- Oktoober–november Tatjana Ševtšenko villamaalide näitus Mäetaguse rahvamajas
- Oktoober–november tunnustatud pressifotograafi Marie Kilgi fotonäitus mängufilmi „Musta pori näkku" Iisaku võttepäevadest Iisaku rahvamajas
- Oktoober–detsember perearst Lembi Põlderi maalinäitus Kurtna seltsimaja 2. korruse saalis

TÄPSEM INFO
Alutaguse Huvikeskuse kodulehel **www.alutagusehuvikeskus.ee**

Alutaguse Huvikeskus
tel 336 6963 ja 5885 9979,
huvikeskus@alutagusevald.ee

Hoov puhtaks!

Tee vana autoga lõpparve ja register korda

Piret Otsason
Kliimaministeeriumi tootjavastutuse ja ohtlike jäätmete valdkonna juht

Kui sinu või su lähedaste hoovis on aastaid seisnud auto, millega keegi enam sõitma ei hakka, siis on nüüd hea võimalus sellest vabaneda. 19. oktoobril algab üle-eestiline romusõidukite kogumiskampaania, mille käigus viiakse seisma jäänud romusõidukid tasuta ära.

Vanad autod kipuvad hoovinurka aastateks seisma jääma. Alguses ikka mõeldakse, et ehk läheb seda veel kunagi vaja ning selle saab veel korda teha. Aastate möödudes kasvab auto rohtu, rehvid vajuvad maasse ning sõidukist saab romu, mille äraviimine tundub järjest keerulisem.

Romukampaania on hea aeg, et lõpuks tegutseda. Võta jäätmekäitlejaga ühendust ja anna oma romu mugavalt ära! Kampaania käigus äraveetavate romusõidukite eest raha ei maksta, kuid käitleja korraldab ise sõiduki transpordi. Jäätmekäitlejale saab üle anda ka osaliselt lammutatud sõidukeid.

Viimane aeg oma romust vabaneda on ka seetõttu, et alates 2027. aastast laieneb mootorsõidukimaks sõidukitele, mis on üle kahe aasta olnud kindlustuseta ja ülevaatuseta. Lisaks tasub sel aastal kustutada liiklusregistrist sõiduk, mis on hävinud või kadunud, sest kuni 2026. aasta lõpuni saab neid ilma lammutustõendita kustutada 15-eurose lõivuga, järgmisel aastal tõuseb lõiv 800 eurole.

Seega, kui sõiduk on alles, anna see jäätmekäitlejale ja saad lammutustõendi. Lammutustõendiga sõiduki liiklusregistrist kustutamisega lõivu ei kaasne. Kui sõidukit enam olemas ei ole, tee korda liiklusregistri andmed, et vältida uuel aastal kohustusi.

Enda sõidukile äraveo tellimine

Kui romusõiduki äraveo tellib selle omanik, siis tuleb tal esitada jäätmekäitlejale kehtiv registreerimistunnistus. Kui sõiduki dokumendid on kaduma läinud, saab ühendust võtta Transpordiametiga. Kampaania ajal väljastatakse omanikule vajalikud dokumendid tasuta.

Kui hoovis on võõras romu

Kui kinnistul seisab vana sõiduk, mille omanik on teadmata, kontrolli kõigepealt Transpordiameti taustakontrollist, kas sõiduk on veel liiklusregistris. Kontrollimiseks piisab registreerimisnumbrist või VIN-koodist. Kui sõiduk on liiklusregistrist juba kustutatud, saab selle ära anda inimene, kelle valduses auto on või selle kinnistu omanik, kus auto seisab. Endise omaniku luba ega auto dokumente sellisel juhul vaja ei ole.

Aita võimalusel lähedasi

Eakamale inimesele võib romu äraveo korraldamine või omaniku väljaselgitamine tunduda keeruline. Kampaania ajal tasub küsida ka oma lähedastelt, kas nende hoovis, talus, garaaži taga või põllu servas seisab mõni vana auto, millest nad ei ole ise suutnud vabaneda. Paku võimalusel abi – kontrollige koos sõiduki andmeid ning võtke ühendust kampaanias osaleva jäätmekäitlejaga.

Miks ei tasu romu seisma jätta?

Romusõiduk on ohtlik jääde. Vanast autost võivad lekkida õlid, kütus ja muud ohtlikud vedelikud, mis võivad sattuda pinnasesse ja põhjavette. Sõiduki nõuetekohase käitlemise korral saab selle osasid korduskasutada ning metallid ja muud materjalid ringlusse suunata.

Romusõiduki tasuta äraveo saab tellida alates 19. oktoobrist kuni 8. novembrini.
Veo tellimiseks võta ühendust ühega neist jäätmekäitlejatest:

- **Eesti Autolammutuste Liit – info@elv.ee, 578 77 233;**
- **Kuusakoski – firma@kuusakoski.ee, 13 660;**
- **Metruna – kopli@metruna.ee, 1817.**

Veendu, et romule järgi tulevale puksiirile oleks tagatud vaba ligipääs ja ohutu teenindusruum.

Täpsem info tingimuste ja taotluste esitamise kohta: www.kliimaministeerium.ee/romusoidukid.

Romukampaania toimub Kliimaministeeriumi, Keskkonnaameti, Transpordiameti, Eesti Autolammutuste Liidu, Kuusakoski AS ja Metruna OÜ koostöös. Kampaania toimub sel aastal seitsmendat korda ning viimast korda Kliimaministeeriumi eestvedamisel. Varasemate kampaaniate tulemusel on jäätmekäitlejatele üle antud kokku 1775 romusõidukit.

Mälestame

KAARLI KANG
HULDA SOOTALU
AIME RANNASTU
TIIU SUDER
KLAVDIA RIIMAST

KUULUTUSED

Ostame metsa- ja põllumaad.
Pakume parimat hinda.
Tel 552 7322

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused.
Kirjutage või helistage: coreteloy@gmail.com, 5814 2386

Muuseumisõpradele on uks alati avatud!

Sille Reinsalu, Anu Otto, Mari Raap
MTÜ Iisaku Muuseumi Sõprade Seltsi juhatus

Uue aasta lähenedes on paras aeg hakata mõtlema ka uutele ettevõtmistele. Iisaku Muuseumi Sõprade Selts MTÜ ootab oma ridadesse uusi liikmeid ning kutsub kõiki seniseid liikmeid ja muuseumisõpru kaasa mõtlema, mida põnevat võiksime üheskoos ette võtta.

Ehk on kellelgi mõni vahva idee, mida muuseumis korraldada, mõni oskus, mida teistega jagada, või lihtsalt soov meie kodukandi pärandi hoidmisele kaasa aidata?

Kõike ei pea ju alati suurelt ja uhkelt ette võtma. Mõnikord piisab heast mõttest, paarist abikäest ja rõõmust midagi ühiselt ära teha.

Häid mõtteid ja tegusaid inimesi mahub meie seltsi alati juurde! Kohtumise korraldame detsembri alguses.

Häid mõtteid võib praegu saata e-mailile info@iisakumuuseum.ee edaspidi saame jagada seltsi e-maili.

IISAKU KIHELKONNA MUUSEUM

Õnnitleme lapsevanemaid

DEMID UDOD

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi

HILJA KARP	95
MIHHAIL TVERSKOI	93
MEIDA PRODEL	92
KLAVDIA GRUDKINA	92
JEKATERINA IVANOVA	91
GALINA ZABALUEVA	90
LAINE LAANEMETS	90
VOLDEMAR TSERNANT	90
GALINA SILLAOTS	89
NADEZHDA SUSHKOVA	89
LIDIA BERTRAM	89
GALINA ŠKARINA	88
BORIS ZAKHAROV	86
ANNA BELKINA	87
VALENTINA NAZAROVICH	85
VLADIMIR LAVRENYUK	84
PEETER-VILFRID MERILO	83
LIDIA KOZHEMYAKO	83
ELLEN RÄÄSK	83
MILVY JÄRVEPERA	83
TAMARA SAMSONOVA	82
ALBINA MESI	81
ELVE METS	81
ÜLLE NIPSUST	80
AILI VALTER	80
VALVE KOLLO	80
RUTH JERMOŠKINA	80
VLADIMIR DERBUK	75
ANNE FERSCHEL	75
ÜLO KRITT	70
KALLE SAMMAL	70
VELLO LUUD	70
LEMBIT KAIVA	70
ANATOLI SAVOLAINEN	70
MALLE KOLLO	70

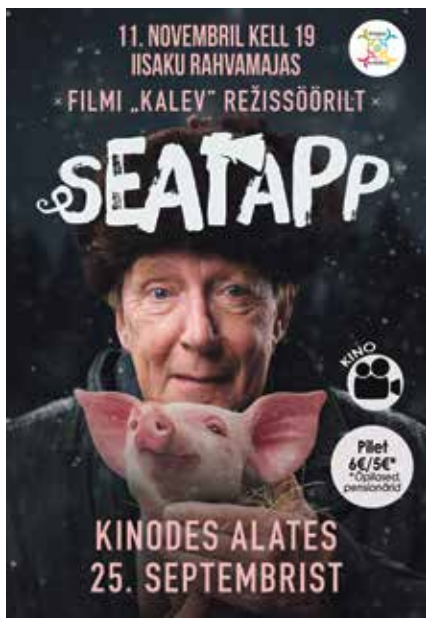

Kose küla seltsi näitus
"Põlled tulid külla"
Näitus avatud oktoobris Pagari seltsimaja lahtiolekuaegadel

ALUTAGUSE VALLA LEHT • Väljaandja: Alutaguse Vallavalitsus Tartu mnt 56, 41101 Iisaku alevik, Alutaguse vald, Ida-Virumaa • Toimetaja Merle Pikhoff, tel 5886 6418, toimetus@alutagusevald.ee • Trükk Printall AS • Tiraaž: 2022